

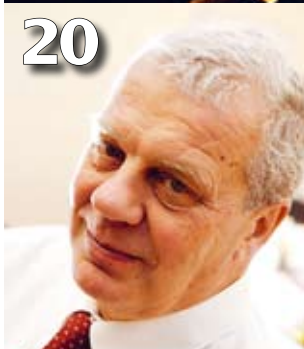
1934 2009

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedonjyvä

Ylioppilaskunta auttaa Intian naisia
köyhyyden poistamisessa

Teemana yhteinen maailmamme

- 10 Jyväsjärveltä Tanganjikalle
- 12 UniPID yhdistää suomalaiset ja afrikkalaiset
- 13 Maisterina maailmaa parantamaan
- 15 Yritykset aktivoituneet ympäristötoimiin
- 17 Ekoteoilla köyhyyttä vastaan
- 18 Vähemmän ympäristön kuormitusta Yliopistopainossa

■ Lisäksi

4	Lyhyet	27	Tietoniekka
19	Gaalailta tuotti yliopistolle 172 000 euroa	29	Im memoriam
20	Yksi meistä	29	Vanhat jyvät
22	Liikunta ja terveys	30	Kalenteri
24	Joulujyvä	32	Herra X ²
26	Väitökset	33	Summary
		34	Vitriini

Tiedonjyvä

44. vuosikerta
Painos 5 100 kpl
Vastaava toimittaja
Anu Mustonen
puh. (014) 260 1054
anu.mustonen@jyu.fi

Toimitussihteeri
Kirsi-Marja Nurminen
puh. (014) 260 1055
kirsi-marja.e.nurminen@jyu.fi

Ilmoitusmyynti ja tilaukset
Kalevi Luoma
puh. (014) 260 1049
kalevi.luoma@adm.jyu.fi

Toimituksen postiosoite
Jyväskylän yliopisto/
viestintä
PL 35
40014 Jyväskylän
yliopisto

Käyntiosoite
Seminaarinkatu 15,
hallintorakennus, 4. kerros
Faksi (014) 260 1041

Julkaisija
Jyväskylän yliopisto
Forssan Kirjapaino 2009

Sisäinen jakelu:
Virastomestarit
ISSN 0789-4805

Seuraava numero ilmestyy 5.2.2010
Kansi: JYY:n Malliekokylä-hankkeessa Intiassa naisilla on tärkeä rooli ympäristöä säästävien menetelmien käyttöön ottamisessa. Kuva: Saara Perälä.

Tiedonjyvän tilaukset:
www.jyu.fi/viestinta/tiedonjyva
Juttuvinkit toimitussihteerille

Aino Sallinen
rehtori

Globaalia vastuuta kannetaan kansainvälisen yhteistyön avulla

Suomalainen osaaminen on juuri saanut kaksi kylmää suihkua. Sekä kansallista innovaatiojärjestelmää että Suomen tieteen tilaa ja tasoa arvioineissa raporteissa päädytään samaan toteamaan: järjestelmämme eivät ole enää niin avoimia kuin on tuudittauduttu ajattelemaan 1990-luvulla alkaneen nousun perusteella.

Onko Suomi siis sulkeutumassa? Huolen voisi laajentaa koskemaan koko yhteiskuntaa, jonka asenneilmastossa on hälyttävästi käpertymisen ja muilta suojautumisen merkkejä.

Raporttien mukaan ulkomaisten tutkijoiden ja opiskelijoiden määrä on edelleen suhteellisen vähäinen. Tutkijaliikkuvuus Suomeen ja Suomesta osoittaa hiipumisen merkkejä. Kansainvälisen tutkimusrahoituksen osuus on pysytellyt vaatimattomana. Suomi ei houkuttele toivotulla tavalla ulkomaisia osaamisintensiivisiä yrityksiä eikä niiden tutkimustoimintaa.

Kuitenkin Suomen kaltaisen pienen maan menestymisen elinehto on avoimuus. Globaalisti arvioiden Suomessa tuotetaan alle yksi prosentti uudesta tiedosta. Avainkysymys onkin, miten tutkijat onnistuvat kytkeytymään nykyistä paremmin maailman parhaisiin tietovirtoihin. Kytkeytyminen edellyttää tasokkaimpien kumppaneiden valitsemista ja syveneviä yhteistyömuotoja yhteistutkintojen tapaan.

Tavoitteena on sekä laadun että vaikuttavuuden lisääminen. Yhteisestä toiminnasta versovien sosiaalisten vaikutusten on arveltu olevan globalisaation kannalta jopa merkittävämpiä kuin taloudellisten seikkojen. Juuri vaihdannan tärkeyden takia korkeaa kansainvälistymisasetta pidetään yhtenä innovatiivisuuden perusedellytyksenä. Erityisesti Kiinan ja Intian kaltaiset nousevat taloudet ovat Yhdysvaltojen ohella tulevaisuuden yhteistyötahoja.

Jyväskylän yliopiston asema maamme kansainvälistesti merkittävimpien tiedeyliopistojen kärkijoukossa on tunnustettu. Linjaus voimistui sekä opetusministeriön kanssa käydyissä sopimusneuvotteluissa että yliopiston sisäisissä tulosneuvotteluissa.

Harkinnanvaraista rahoitusta kohdennettiin tutkimuksen ja koulutuksen kansainvälistämiseen ja strategisten kumppanuuksien vahvistamiseen. Tutkimusinfrastruktuureja parannetaan laadun ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Tutkimuksen vahvuusalueille perustetaan yliopistotutkijan työsuhteita, jotka pannaan kansainväliseen hakuun ja joihin sisältyy ulkomainen osuus. Koulutuksessa lisätään kansainvälisten taitojen hankkimista. Globaalien ongelmien ratkaisemiseen yliopistomme osallistuu arvopohjansa ja yhteiskuntavastuunsa mukaisesti.

Keiosta yhteistyökumppani

Jyväskylän yliopiston rehtori Aino Sallinen allekirjoitti marraskuun alussa Tokiossa, Japanissa memorandum of understanding -sopimuksen Keion yliopiston kanssa. Tämä yhteistyön aiesopimus kattaa koulutus- ja tutkimusyhteistyön Jyväskylän yliopiston informaatioteknologian tiedekunnan ja taloustieteiden tiedekunnan sekä Keion yliopiston Graduate School of Media and Governance, Faculty of Policy Managementin sekä Faculty of Environment and Information Studiesin kanssa.

Sopimuksen myötä aloitetaan neuvottelut yhteisten koulutus- ja tutkimusohjelmien käynnistämiseksi molemmissa yliopistoissa.

Jyväskylän yliopisto on ensimmäinen suomalainen yliopisto, jonka kanssa Keion yliopisto on solminut MOU-sopimuksen.

Pimeä päivä kannatti

Lokakuun alussa Jyväskylän yliopistossa järjestetty Pimeä Päivä laski yliopiston sähkönkulutusta lähes kahdeksan prosenttia. Rahassa se merkitsi noin 900 euron säästöä. Eri-tyisen paljon säästöä kertyi päivän aikana Ylistönrinteen rakennuksissa.

Säästöjä tavoiteltiin vähentämällä valaistusta sekä kannustamalla henkilökuntaa mukaan energiansäästötalkoisiin.

– Esimerkiksi työpisteeltä poistuttaessa kannattaa ehdottomasti katkaista virta tietokoneen näytöstä. Myös kännykän laturi kannattaa irrottaa pistokkeesta sen ollessa käytämättä ja sammuttaa valot huoneesta poistuttaessa, vinkkaa kiinteistöpäällikkö **Esko Korhonen**.

Jyväskylän yliopiston perinteinen abipäivä järjestettiin 13.11. Ensimmäistä kertaa käytössä ollut non stop -bussi ammattikorkeakoulun ja yliopiston välillä oli suosittu, ja esittelyjä kuuntelemaan oli runsaasti nuoria. Myös Ylistön kampuksella järjestetyt tutustumiskierrokset saivat kiitosta. Yhteisöviestinnän opiskelijat olivat saaneet tutunnäköisen miehen osastolleen koristukseksi.

Kirsi Moisanderista Jyväskylän yliopiston uusi hallintojohtaja

Jyväskylän yliopiston hallitus valitsi Jyväskylän yliopiston hallinto-

johtajaksi **Kirsi Moisanderin** (s.1959). Moisander toimii parhailaan suunnittelu- ja kehittämispäällikkönä Kuopion yliopistossa, jossa hän vastaa yliopiston strategisesta suunnittelusta sekä osallistuu alueyhteistyöhön ja laaja-alaiseen yliopiston kehittämistoimintaan.

Kirsi Moisander on suorittanut filosofian maisterin tutkinnon Joensuu yliopistossa pääaineenaan perinteentutkimus. Parhailaan hän valmistee Jyväskylän yliopistoon yrittäjyyden väitöskirjaa korkeakouluinnovaatioiden kaupallistamisesta. Aiemmin hän on työskennellyt muun muassa Jyväskylän yliopiston aluekehityspäällikkönä, useissa esimiestehtävissä Pohjois-Savon liitos- ja tutkijana ja museoamanuenssina Varkauden kaupungissa.

Jyväskyläläiset saivat verkot tötterölle tamperelaisia paremmin

Jyväskylän yliopisto haastoi 75-juhlavuotensa kunniaksi Yliopistoalianssikumppaninsa Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston juhlaotteluun, joka miteltiin jalkapallon rangaistuslaukauskilpailuna. Tiukan kisan voitti Jyväskylän yliopiston joukkue luvuin 4–3. Haastekilpailu käytiin Veikkausliigan JJK:n ja Tampere Unitedin ottelun puoliajalla Harjun stadionilla lauantaina 17.10.

Jyväskylän yliopiston maalit taiteilivat joukkueen kapteeni, hallintojohtaja **Erkki Tuunanen**, professori **Jaakko Pehkonen**, liikuntasihiteeri **Hanna Savander-Niiniketo** sekä suunnittelija **Auli Toivainen**. Maalia vartio ansiokkaasti opiskelija

Ville Kujanpää, jonka taakse pääsivät vain tamperelaisten **Heikki Huovialan**, **Kari Peltolan** ja **Tuomas Räsäsen** laukaukset.

Kumpikin viisijäseninen joukkue oli koottu osaavista yliopistolaisista. Sarjapelaajia tai muita ammattilaisia ei joukkueisiin kuitenkaan kelpuutettu. Mukana piti olla hallinnon edustaja, opiskelija ja vähintään kaksi naista.

Voittajajoukkue palkittiin pokaalilla, häviäjät saivat Jyväskylän yliopiston pyyhkeet. Kaikki pelaajat osoitivat ottelussa esimerkillistä urheiluhenkeä ja yhteistyöasennetta, mikä palkittiin kunniakirjoin.

Varsinainen ottelu, JJK-TamU päättyi tasalukemiin 2–2.

JANNE KAUTTO

Rangaistuslaukausta antamassa ylivahimestari Rauno Helle. Jyväskylä oli maalin verran tamperelaisia tarkempi ja voitti kisan 4–3.

Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitolta 50 000 euroa

Jyväskylän yliopiston varainhankinta käynnistyi Keski-Pohjanmaalla, kun Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto päätti lahjoittaa yliopiston pääomaan 50 000 euroa. Alueella toimii Jyväskylän yliopiston erillislaitos Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.

–Lahjoitus on uudenlainen osoitus alueen sitoutumisesta pitkäjänteiseen, yli sukupolvien vaikuttavaan kehittämiseen. Koska Jyväskylän yliopisto on Kokkolan yliopistokeskuksen merkittävin toimija, lahjoitus vahvistaa entisestään alueen ja emoyliopiston välistä yhteyttä, rehtori **Aino Salinen** toteaa kiitoksinaan.

– Koulutuksen ja tutkimuksen avulla turvataan maakunnan elinvoimaisuus. Erilaiset koulutustumisvaihtoehdot vaikuttavat mielestämme merkittävästi nuorten pysymiseen paikkakunnalla sekä paluumuuttoon, Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliiton puheenjohtaja **Hannu Simi** perustelee lahjoitusta.

Kokkolan yliopistokeskuksen johtaja **Mikko Viitasalo** sanoo, että alueelle kohdennettuja pääomatuettoja käytetään opetukseen ja tutkimukseen yliopistokeskuksessa edustettuina olevilla tieteenaloilla.

Lahjoituksensa myötä Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto saa tunnustukseksi kunnialaatan Kokkolan yliopistokeskus Chydeniukseen.

Uudet mediat kiinnostivat yrittäjiä

- **Enää ei riitä**, että yrityksellä on omat verkkosivut netissä. Yritykset tarvitsevat näkyvyyttä eri sivustoilla ja medioissa, jotta asiakkaat löytävät heidän luokseen. Nyt pyritään kohti personoitua ja vuorovaikutteista markkinointia, yrityksen ja asiakkaan välistä dialogia, kertoi markkinoinnin tutkija **Heikki Karjaluoto** lokakuun lopussa järjestetyllä Studia Generalia -luennolla.

Digitaalisen markkinoinnin luento oli osa Jyväskylän yliopiston ja Keski-Suomen yrittäjien yliopiston juhluvuoden kunniaksi järjestämää, ensimmäisen kerran nimenomaan yrittäjille suunnattua Studia Generalia -luentosarjaa. Luennoille on myös suunnitteilla jatkoa ensi vuonna.

Digitaalinen markkinointi tahtuu internetin tai mobiililaitteiden välityksellä. Parhaimmillaan se on käyttäjää kunnioittavaa, tarkasti kohdennettua ja asiakkaalle hyödyllistä.

Tatu Könönen ja **Janne Pirkkola** mainostoimisto Mediataivaasta kertoivat ansaituista medioista, joissa kuluttajat kertovat itse esimerkiksi keskustelupalstoilla, mitä he tietävät yrityksestä ja sen tuotteista.

Kaikkiaan luentosarjaan osallistui noin 300 kuulijaa, joista puolet oli alueen yrittäjiä.

- Ilahduttavaa oli se, että heidän joukossaan oli paljon pienyrittäjiä, jotka luentoja kautta saivat ensimmäisen kosketuksen yliopistoon, sanoo työelämäkoordinaattori **Muru Linjala**. -AR

Nuoret toivoivat yhteisen historian yksiin kansiin

Ranskan ja Saksan suurlähettiläät **Françoise Bourolleau** ja **Wilfried Grolig** olivat kunniavieraina 3.11. Jyväskylän yliopistossa järjestetyssä, eurooppalaista historiankirjoitusta käsitelleessä seminaarissa. Kaksiosaisen seminaarin ensimmäinen osa pidettiin edellisenä päivänä Kansallisarkistossa Helsingissä.

Pontimena seminaarille oli Saksan ja Ranskan yhdessä valmisteleva lukiotason historian oppikirja. Kirja on poikkeuksellisen kiinnostava esimerkki siitä, miten yhteisen historian kysymyksiä voidaan tarkastella aivan uudesta näkökulmasta. Maiden välinen kirjahanke tukee yhteistä eurooppalaista kehitystä ja auttaa samalla ymmärtämään myös kansallisen ja paikallisen historiankirjoituksen perusteita.

KIRSI-MARJA NURMINEN

Saksan suurlähettiläs Wilfried Grolig (toinen vas.) vieressään Ranskan suurlähettiläs Françoise Bourolleau. Heidän vieressään saksalainen tutkija Rolf Wittenbrock sekä ranskalaiset tutkijat Guillaume Le Quintrec ja Daniel Henri. Jyväskylän yliopiston Suomen historian professori Jari Ojala äärimmäisnä oikealla.

- Kirja-ajatus on lähtöisin nuorilta itseltään. He toivoivat samanlaisia historian oppikirjoja sekä Ranskaan että Saksaan, kertoi tohtori **Rolf Wittenbrock**, joka on yksi oppikirjan kirjoittajista.

Oppikirjaprojektiin osallistuneiden tutkijoiden puheenvuorojen lisäksi seminaarissa kuultiin muun muassa jyväskyläläisten tutkijoiden, **Susanna Niirasen**, **Pasi Ihalaisen** ja **Jan Pawlowskin** esitykset.

Seminaari järjestettiin yhteistyössä Euroopan kulttuurisäätiön Suomen osaston, Helsingin yliopiston Eurooppa-tutkimuksen verkoston, Helsingin yliopiston historian laitoksen, Suomen tietokirjailijat ry:n, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton kanssa.

KIRSI-MARJA NURMINEN

Ruumiinosien nimet saksaksi oppii helposti leikin avulla.

Saksaa oppii laulaen ja tanssien

– Hallo! Guten Morgen! Guten Tag!

Näin iloisesti tervehtien käynnistyi kölniläisen **Martina Schwarzin** saksankielinen laulukonsertti. Suuri osa yleisönä olleista päiväkotilapsista ja koululaisista ei osannut ollenkaan saksaa, mutta tässä konsertissa se ei ollut osallistumisen este.

Tervehtimisen jälkeen laulettiin ja opeteltiin numeroita, kuukausia ja viikonpäiviä. Välillä tanssittiin ja harjoiteltiin ruumiinosien nimiä.

– Konsertin tavoite oli tehdä saksan kieltä ja kielen opetusta tutuksi lapsille. Tätä opetusmetodia käytetään Suomessa harmillisen vähän. Konsertilla halusimme myös kannustaa lapsia valitsemaan saksan oppiaineeksi jo alakoulussa. Muiden vieraiden kielten kuin englannin ja ruotsin opiskelu on romahtanut Jyväskylässä. Esimerkiksi kuluvana lukuvuonna Normaalkoulun lisäksi vain kahdessa jyväskyläläisessä koulussa alkoi saksan kielen ope-

tusryhmä viidennellä luokalla, kertoi konsertin järjestämiseen osallistunut yliopiston saksan kielen opettaja ja Jyväskylän suomalais-saksalaisen yhdistyksen puheenjohtaja **Petra Linderoos**.

– On myös erittäin tärkeää, että kielten aineenopettajaksi opiskeleville tarjotaan perinteisestä oppikirjaan perustuvasta opetuksesta poikkeavia tapoja opettaa kieliä. Tämä konsertti olikin osa opiskelijoiden ainepedagogiikan opetusta ja se on oiva tapa tutustua autenttiseen oppimiseen ja opetukseen, lisäsi aineenopettajankoulutuksen koordinaattori ja Jyväskylän suomalais-saksalaisen yhdistyksen sihteeri **Pia Bärlund**.

Konsertin kustansi Goethe-instituutti. Sen järjestivät yhteistyössä Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos, kielten laitos sekä Jyväskylän suomalais-saksalainen yhdistys. -KMN

Keski-Suomen metsämuisti -arkisto avattiin

Metsätorpanmaa ry toteutti vuosina 2006–2008 Keski-Suomessa, pääasiassa Korpilahdella ja Jämsässä, metsäperinteeseen liittyvän muistietokeräyksen, jonka kautta tavoitettiin kymmeniä 1920–1980-lukujen metsätyöntekijöitä ja muita keskisuomalaisen pientilan arkea tuntevia ihmisiä. Heitä haastateltiin, ja välillä kokoonnuttiin pienissä ryhmissäkin muistelemaan menneitä.

Lisäksi hankkeen aikana kopiointiin satoja valokuvia, joita on hyödynnetty monin tavoin. Haastattelut ja kuvat kertovat keskisuomalaisen tarinan siitä, miten yli 100 vuoden ajan puu liikkui metsästä sahoille ja tehtaille pienitilallisten ja heidän hevostensa varassa.

Haastatteluja ja valokuvia

Perinnekerauksen aineistoa säilytetään osana Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitoksen Keski-Suomen Muistiarkistoa. Siitä muodostuu Keski-Suomen Metsämuisti -niminen osa-arkisto, joka tällä hetkellä sisältää noin 30 tuntia äänimateriaalia, valokuvatietokannan, lehdekiikkeitä ja muuta aineistoa.

Sekä muistitiedon keräämiseen että arkiston luomiseen on saatu tukea Suomen Kulttuurirahastolta ja Metsämiesten säätiöltä. Niin arkiston toteuttamista kuin muistitiedon keruuta on tarkoitus jatkaa.

Jyväsk

Järveltä Tanganjikalle

TEKSTI Kirsi-Marja Nurminen

KUVAT Petteri Kivimäki (aukeama) ja tutkijat

Suomalaisella järvitutkimuksella on pitkä historia Tansaniassa

Tanganjika-järvi sijaitsee Länsi-Afrikassa, Tansanian, Burundin, Kongon ja Sambian alueella. Se on yksi maailman vanhimmista ja syvimmistä järvistä. Pituutta sillä on yli 670 kilometriä, ja järven syvin kohta on lähes 1500 metrissä. Keskisyvyyskin on yli 530 metriä.

Erikoislaatuinen järvi kiinnostaa tutkijoita eri puolilta maailmaa. Myös suomalaiset tutkijat ovat jo 1980-luvulta lähtien osallistuneet järven tutkimiseen.

– Itse olen ollut mukana 1990-luvun alusta lähtien YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön FAO:n rahoittamassa tutkimuksessa, jossa selvitettiin Tanganjikan kalabiologiaa. Silloin työskentelin Pirkanmaan ympäristökeskuksessa, kertoo johtava tutkija **Timo Huttula** Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksesta.

Jyväskyläläisistä asiantuntijoista on Tanganjikaa pitkään tutkinut myös limnologian yliassistentti **Kalevi Salonen**.

Huttulalla on edelleen kaksoisrooli sekä yliopiston että Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijana. Hänen tehtävänsä oli 2000-luvun alussa päättyneessä pitkässä tutkimushankkeessa selvittää järven tuuliolosuhteita ja veden sekoitumista.

– Koska järvi on syvä, on alusvesi täysin hapetonta, ja ravinteet sijaitsevat hapettoman kerroksen ja päällyskerroksen välissä. Tuuli sekoittaa näitä kerroksia, jolloin hapettoman veden nousu pintaan tappaa ravinteita. Tiedosta oli hyötyä muun muassa paikallisille kalastajille.

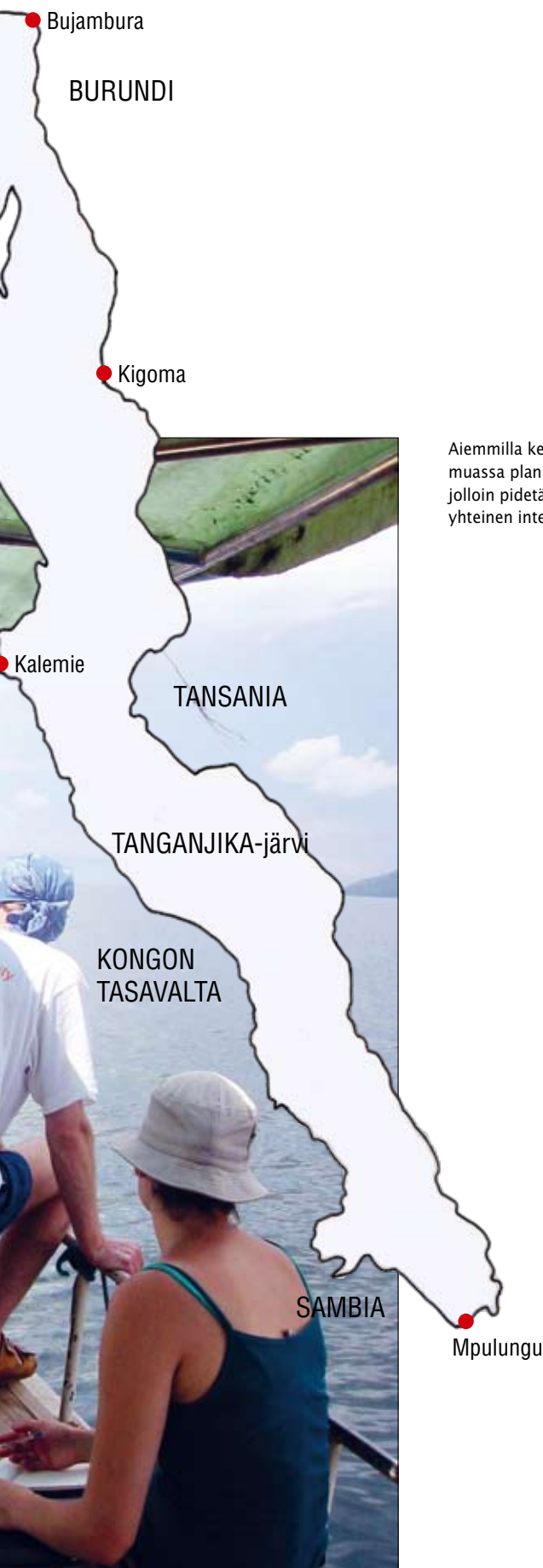
Tanganjikalla ei juuri ole ympäristöuhkia, vaikka joskus onkin kaavailtu alueen luonnonvarojen, metaanin ja öljyn käyttöönottoa.

– Lähimmät ongelmat löytyvät järven valuma-alueilta. Järven pohjoisosan valtiot Burundi ja Ruanda ovat maailman tiheimmin asuttuja. Tämä puolestaan aiheuttaa paineita maanviljelysalueen lisäämiselle. Voimakas kaskeaminen taas aiheuttaa eroosiota.

Kala on järven lähialueiden tärkeintä ravintoa. Koska kylmäketju on huono, sitä ei vain saada kuljetettua kovin kauas myytäväksi.

– Kalaa toki kuivataan, mutta kehittymättömän liikenteenkin vuoksi sitä on hankala kuljettaa. FAO:n tukemassa tutkimuksessa etsittiin myös keinoja, miten hyödyntää järven kalavaroja paremmin.

Aiemmillä kesäkursseilla harjoiteltiin Kalevi Salosen opastuksella muun muassa planktonnäytteen ottamista. Työ jatkuu Tanganjikalla ensi kesänä, jolloin pidetään Jyväskylän, Dar es Salaamin ja Burundin yliopistojen yhteinen intensiivikurssi Kigoman tutkimusasemalla.

Opiskelijavaihdolla jatkuvuutta

Tänä vuonna käynnistyi uusi, CIMO:n rahoittama nelivuotinen suomalaisten, tansaniaisten ja burundilaisten tutkijoiden ja yliopistojen yhteistyöhanke, joka on saanut myös Jyväskylän yliopiston rehtorin **Aino Sallisen** myöntämää kannusterahaa.

– Aloitamme opiskelijavaihdon Tansanian Dar es Salaamin sekä Burundin yliopistojen kanssa. Samoin aiomme ensi vuonna järjestää intensiivikurssin Tanganjikajärvellä. Näin pyrimme luomaan jatkuvuutta yhteistyöllemme sekä tarjoamaan opiskelijoille verkottumismahdollisuuksia, sanoo Huttula.

Jyväskyläläiset opiskelijat pääsevät jo ensi keväänä osallistumaan Dar es Salaamin yliopiston kursseille.

– Yliopisto on hyvin kansainvälinen, ja opetus on korkeatasoista. Yliopistolla on myös pääkaupungin lähistöllä Kunduchin kenttäasema, joka on hyvin varusteltu. Lisäksi heillä on Sansibarissa huipputason merentutkimuslaitos. Tansaniassa etenkin rannikotutkimus on laadukasta. Me voimme puolestamme viedä heille järvitutkimuksen osaamista.

Tansaniasta Jyväskylään tulevat opiskelijat puolestaan osallistuvat akvaattisten tieteiden maisteriohjelman kursseille.

– Vaihtojakson pituus tulee olemaan neljä kuukautta. Loppukesällä 2010 järjestettävä intensiivikurssi Tanganjikajärvellä kestää pari viikkoa.

Tansania toimii

Huttula toivoo, että yhteistyötä Tansanian ja Burundin kanssa jatkettaisiin vuoden 2012 jälkeenkin.

– Uskon, että löydämme uusia yhteistyön kohteita esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden ja jokiluonnon tutkimuksesta. Tanganjika-järvi on mielenkiintoinen

Olli Seppälä ja Satu Paukku tutkivat Tanganjika-järven kalojen loisia Kigomassa.

tutkimuskohde, mutta logistisesti sen sijainti on hankala. Mahdollisesti uusia hankkeita löytyy myös naapurimaista Burundista ja Ruandastakin.

Tansaniassa työskentely on ollut Huttulan mukaan suhteellisen helppoa.

– Esimerkiksi lupien saannissa ei ole ollut ongelmia. He arvostavat pohjoismaalaisia ja tuntevat hyvin suomalaiset, sillä moni on saanut koulutuksensa juuri Suomessa.

Vierailut Tansaniassa ovat opettaneet arvostamaan paikallisten osaamista.

– Usein ajatellaan, ettei siellä mikään toimi. Silti esimerkiksi käyttämämme kalastusaluksen burundilainen kapteeni pystyi lähettämään palkkansa monen käden kautta järven toiseen päähän ilman, että se olisi varastettu. Heillä on omat verkostonsa, joita me ulkomaalaiset emme näe. Tällaisesta luottamuksesta pitää ottaa oppia, ihailee Huttula.

Vaikka nykyaikaiset navigointilaitteet, kuten satelliittipaikannin tai tutka, eivät olleetkaan burundilaisille merimiehille tuttuja, he korjasivat laivasta minkä tahansa vian.

– He katsoivat laivan sijainnin tähdistä ja järviä ympäröivien vuorien harjanteista. Pilvisellä säällä oli tutkastaikin hyötyä, naurahtaa Huttula.

UniPID yhdistää suomalaiset ja afrikkalaiset

UniPID on 14 suomalaisen tiedeyliopiston muodostama verkosto, joka rakentaa tutkimus- ja koulutusyhteistyötä suomalaisten ja kehitysmaiden, erityisesti afrikkalaisten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välille.

– Verkosto sai alkunsa vuonna 2002 järjestetyn Johannesburgin kestävän kehityksen kongressin toiveesta kehitysmaiden yliopistojen roolin vahvistamisesta. Suomalaisten yliopistojen piti ensin verkottaa kotimaassa, jotta emme tekisi päällekkäistä työtä ja jotta saisimme enemmän pontta näkemyksillemme. Suomi ja Pohjoismaat kiinnostavat Afrikan maita enemmän kuin entiset siirtomaaisännät Euroopassa. Olemme sopivan neutraaleja, kertoo UniPIDin erikoissuunnittelija **David Korpela**.

Afrikan maissa halutaan vahvistaa omaa tutkimusta, sillä nyt osaajat siirtyvät ulkomaille tutkijoiksi.

– Afrikan yliopistot ovat perinteisesti olleet enemmän koulutukseen ja opetukseen painottuneita.

Suomessa afrikkalaisia kiinnostaa etenkin ICT-alan, opetuksen, terveyden ja ympäristöalan osaaminen.

– Jyväskylän yliopistolla on tarjota vahvaa opetuksen osaamista. Saan paljon kyselyjä luennoitsijoista ja puhujista kongresseihin sekä yhteistyötoiveita, jotka ohjaan sopivalle laitokselle, Korpela sanoo.

UniPID toimii useissa verkostoissa ja projekteissa. Niihin osallistuminen kuljettaa Korpelaa ympäri maailmaa.

– Näitä ovat esimerkiksi EU:n rahoittama CAAST-Net, joka pyrkii edistämään Euroopan ja Afrikan yhteistyötä tieteessä ja teknologiassa sekä pohjoismaisten ja afrikkalaisten yliopistojen muodostama SANORD-tutkimusyhteistyöverkosto.

Uusin toimintaohjelma on ulkoministeriön rahoittama HEI ICI.

– Ohjelmalla tuetaan kehitysmaiden korkeakoulusektorin hallintoa ja opetusta vahvistavia hankkeita. Rahoituksen haku aika on ensi maaliskuussa.

UniPID on lisäksi mukana Afrikan unionin ohjausryhmässä, jossa valmistellaan strategiaa korkeakoulutuksen resurssien lisäämiseksi.

UniPIDin kautta voi myös suorittaa kestävän kehityksen virtuaaliopintoja. Opetuksen järjestävät mukana olevat yliopistot, ja kursseille voivat osallistua niiden opiskelijat.

– Tällä hetkellä ohjelmassa on 14 kurssia. Opiskelijoita on noin 500. Kurssit ovat hyvin käytännölläheisiä. Tarjolla on esimerkiksi projektisuunnittelua ja YK:n toimintaa tutuksi tekeviä kursseja. Monet opiskelijoista päätyvät töihin esimerkiksi YK:iin tai kehitysyhteistyötä tekeviin järjestöihin. Mietinnässä on, voisiko kurssit avata myös UniPIDin ulkopuolisille opiskelijoille ja miksei myös afrikkalaisille kumppaneille, Korpela tuumii.

www.unipidvirtualstudies.com

Leena Akatama vieraili Swazimaan pääkaupungissa Mbabanessa helmikuussa ja tapasi siellä yhteisöpuutarhaprojektissa työskenteleviä nuoria. Projektin tuotoksia on esillä myös tällä sivulla.

TEKSTI Tuukka Rantamäki

KUVA Jaana Oikarinen

Maisterina maailmaa parantamaan

Palkan takia tuskin kukaan tähän hommaan lähtee. Varmaan kaikilla alalla olevilla motiivit ovat maailmanparantaminen ja epäkohtien korjaaminen, myöntää Jyväskylän yliopiston kansainvälisen kehitystyön maisteriohjelmasta valmistumassa oleva **Mika Korkeakoski**.

Korkeakoski on ehtinyt kokea paljon. Kolmekymppinen mies on työskennellyt erilaisissa kehitysmaahankkeissa jo monessa maailman kolkassa, esimerkiksi Nepalissa, Intiassa ja Tansaniassa. Tällä hetkellä Korkeakoski

toimii tutkijana Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa, jolle hän on myös tehnyt tuoreen gradunsa mikrovesivoiman vaikutuksista maaseudun elinkeinoihin Pohjois-Laosissa. Miehen nykyiset työtehtävät liittyvät erilaisiin hankkeisiin Mekong-joen alueella Laosissa ja Kamboodzhassa.

– Tavoitteena on edistää uusiutuvan energian kestäväää käyttöä Mekongin alueella ja siten vähentää sekä köyhyyttä että kehityksen mukanaan tuomia ilmastovaikutuksia, Korkeakoski kertoo.

Korkeakoski on aikaisemmin valmistunut ammattikorkeakoulusta ympäristötekniikan insinööriksi. Hän aloitti opiskelun kansainvälisen kehitystyön maisteriohjelmassa vuonna 2006. Nyt gradu on viimein käsillä, ja valmistuminen hämmöttää lähitulevaisuudessa.

– Opintoni ovat hieman venyneet, mutta hyvistä syistä. Harjoittelu YK:lla Tansaniassa ja opiskelijavaihto Chilessä ovat tarjonneet minulle oppia, jota Jyväskylässä en olisi saanut. Maisteriohjelma vastasi juuri siihen, mitä etsin amk-tutkinnon jälkeen. Halusin oppia kehitystutkimuksesta ja erikoistua alalle. Kehitystutkimuksen ja aiemman koulutukseni yhdistelmä on jotain sellaista, mihin harvemmin maailmalla törmää. Yhden alan asiantuntijoita tapaa, mutta harvemmin ihmisiä, jotka ovat perillä sekä ympäristöasioista että kehitystutkimuksesta, Korkeakoski selittää.

Mekong opettaa

Korkeakoski kehuu maisteriohjelman opetusta, mutta syytty todella vasta puhuessaan itse kenttätyöstä.

– Koulu on koulu. Käytäntö ei välttämättä aina vastaa täysin opittua. Sen vuoksi on hyvä myös lähteä ja kokea itse. Paikallisten kanssa työskennellessä asiat saavat todellisemman luonteen, Korkeakoski kertoo.

Hänen mielestään juuri tämä tärkeä kenttätyön tuoma näkemys puuttuu monilta alan isoilta toimijoilta, kuten konsulttiyritysten edustajilta.

– Kenttätyö on omalla kohdallani ollut hikistä, ötökäistä ja pölyistä aherrusta, ja silti todella palkitsevaa vuorovaikutusta. Välillä huomaa melkein itkevänsä, vä-

lillä nauraa täydestä sydäimestä muiden kanssa kaikelle pöljyydelle, Korkeakoski kuvailee.

Kipinä jatko-opintoihin syttyi maailmalla

Maisteriohjelmassa tänä syksynä aloittanut **Leena Akatama** on jo ennen yliopisto-opintojaan viettänyt paljon aikaa ulkomailla työskennellen erilaisissa kehitysprojekteissa.

– Lähdin Turun ammattikorkeakoulussa kestävästä kehitystä opiskellessani tekemään harjoitteluani Sambiaan ja sille tielle jäin vähän pidemmäksi toviksi, Akatama kertoo.

Takana on työtä monissa ympäristö- ja yhteiskehitysprojekteissa, esimerkiksi pienviljelijöiden parissa. Kokeukset käytännön kenttätyöstä saivat Akataman kaipaamaan myös teoreettisempaa osaamista. Jatkuvan matkustamisen ja intensiivisen vieraisissa maissa työskenteilyn jälkeen hän myös koki tarvitsevansa pientä hengähdystaukoa ja opiskelijaelämän vapautta.

– Olin kuullut paljon positiivista kansainvälisen kehitystyön maisteriohjelmasta, joten päätin hakea. Opiskelu on tähän mennessä vastannut hyvin odotuksiani. Opintoihin saa riittävästi tukea ja ohjausta, mutta opintopolkunsa saa kuitenkin rakentaa itse. Opiskelijamme ovat hyvin kansainvälisiä, joten yhteistyössä pääsee hyvin peilaamaan erilaisia kokemuksia ja käsityksiä kehitystyöstä, Akatama kuvailee.

Lisätietoja: www.mekong.fi

Mikä kansainvälisen kehityksen maisteriohjelma?

Vuonna 2004 perustettu kansainvälisen kehitystyön maisteriohjelma (Development and international cooperation) on kaksivuotinen, englanninkielinen ohjelma, jossa korostuvat kansainväliset kehitystavoitteet. Ohjelma rakentuu kasvatustieteisiin, ympäristötieteisiin ja yhteiskuntatieteisiin tehtävistä pääaineopinnoista sekä yhteisistä kansainvälisen kehitystyön opinnoista. Ohjelmaan hakeutuu opiskelijoita ympäri maailman, useilta eri tieteenaloilta. Maisteriohjelman valitaan vuosittain 20–25 opiskelijaa. Haku ensi syksynä alkaviin opintoihin on juuri nyt käynnissä. Hakijoilta vaaditaan alempi korkeakoulututkinto tai vastaavat opinnot ulkomaisesta oppilaitoksesta.

– Suomalaisia hakijoita on noin neljännes. Hakijoista noin puolet on Afrikasta, mikä selittyy ehkä maanosan suurella kehitystyön tarpeella, kertoo maisteriohjelman professori **Pekka Valtonen**.

– Monet työskentelevät aluksi erilaisissa kansalaisjärjestössä ja siirtyvät myöhemmin julkisen sektorin tehtäviin. Valmistuneiden työnkuvat ovat hyvin vaihtelevia, mutta kansainvälisyys on aina tavalla tai toisella läsnä, Valtonen jatkaa.

Lisätietoja: www.jyu.fi/ytk/laitokset/yfi/oppiaineet/intldev/en

TEKSTI Kirsi-Marja Nurminen
KUVITUS Jonna Markkula

Yritykset aktivoituneet ympäristötoimiin

Standardeja, sertifikaatteja, hiilijalanjälkiä ja ympäristöjärjestelmiä – suomalaiset yritykset näyttävät ainakin raporttien valossa ympäristövastuunsa kantavilta toimijoilta.

– Mielestäni aitoa ympäristövastuullisuutta ei ole vielä se, että yritykset täyttävät ympäristölainsäädännön vaatimukset, sillä nehan on täytettävä joka tapauksessa. Todellinen ympäristövastuu on sitä, että tehdään vapaaehtoisesti asioita, jotka vähentävät ympäristökuormitusta, pohtii yritysten ympäristövastuusta viime keväänä väitellyt tutkija **Tiina Onkila**.

Tuotekehitystä ja kierrätystuotteita

Onkila tutki väitöskirjassaan nimenomaan yritysten ympäristöretoriikkaa.

– Teksteistä löytyi hyvin monenlaisia ja ristiriitaisiakin argumentteja. Minut yllätti, kuinka tiiviisti erityisesti ympäristöraporteissa yhdistettiin ympäristöasioiden huomioon ottaminen muuhun menestykseen.

Teksteistä oli myös helposti tunnistettavissa eri kohde-ryhmille suunnattuja viestejä.

– Osa viesteistä oli kohdistettu niille, joiden mielestä ympäristöasiat ovat luonteva osa liiketoimintaa. He voivat myös odottaa tai vaatiakin yrityksiltä yhä enemmän ympäristötekoja. Osa taas oli tarkoitettu toimijoille, jotka pitävät ympäristöasioita liiketoimintaan kuulumattomina. Heille ajatus ympäristötoista osana yritystoimintaa voi olla uutta ja vierasta, jolloin sen tarve täytyy perustella. Tyypillistä oli ympäristönsuojelun esittäminen joko itseis- tai välinearvoisena, jolloin siitä ajatellaan olevan jotakin hyötyä liiketoiminnalle.

Konkreettisimmillaan ympäristön huomioon ottaminen näkyy esimerkiksi tuotekehityksessä.

– Autoteollisuus suuntaa yhä enemmän rahaa vaikkapa sähköautojen suunnitteluun. Samoin monissa uusissa yrityksissä kestävä kehitys on jo lähtökohta – tehdään esimerkiksi uusia tuotteita kierrätystavaroista. Vapaaehtoisista voi olla myös energian kulutuksen vähentäminen siirtymällä vähäpäästöisiin autoihin, järkeistämällä hen-

kilöstön toimintaa tai siirtämällä asiakasviestintää verkkoon. Näin säästyy paitsi energiaa myös rahaa, luettelee Onkila.

Länsimaat eturintamassa

Ympäristövastuu liitetään usein osaksi laajempaa yhteiskuntavastuun käsitettä. Aihe on ollut pinnalla koko 2000-luvun. Jyväskylän yliopistossa ympäristöjohtamisen koulutusohjelma käynnistyi vuonna 1995.

Ympäristövastuun kantamisessa eturintamassa ovat olleet länsimaat.

– Pakon edessä muuallakin ollaan havahtumassa ympäristökysymyksiin. Näin on käynyt monessa nopeasti teollistuneessa maassa, esimerkiksi Kiinassa.

Vaikka Suomea pidetäänkin ulkomailla mallioppilana ympäristövastuun suhteen, ei ympäristöarvoja edelleenkaan pidetä liiketoimintaan kuuluvina.

– Asennemuutos on vielä meneillään. Liiketoiminnassa voidaan esimerkiksi ajatella, että muiden pitäisi tehdä enemmän eikä ymmärretä kaikkia yrityksen ympäristövaikutuksia, sanoo Onkila.

Maailmalla toimivien yritysten ympäristötoimilla on monia haasteita.

– Esimerkiksi alihankkijoiden ympäristövaikutusten selvittäminen on vaikeaa ja joskus jopa mahdotonta. Suomalaiset ovat kuitenkin pieniä toimijoita globaaleilla markkinoilla.

Onkila on huomannut, että yritykset joutuvat usein puolustuskannalle ympäristökysymyksissä.

– Yritysten tilanne ei ole helppo. Pitäisi muistaa, että ne eivät ole olemassa pilatakseen maailman vaan tuotukseen hyvinvointia. Emme voi olettaa, että yritykset yksin vastaisivat ympäristöteoista, vaan ne ovat laajempi yhteiskunnallinen kysymys ja siten ulottuvat meihin jokaiseen.

Vastuullisuus näkyy taloustieteissä

Taloustieteiden tiedekunta pääsi jo kolmatta kertaa maailman sadan parhaan listalle kansainvälisessä Beyond grey pinstripes -arvioinnissa. Tänä vuonna tiedekunnan sijaluku oli 48. Muita suomalaisia korkeakouluja ei listalla ole. Listalle pääsy edellyttää, että maisteritason kauppateieteellisessä opetuksessa otetaan huomioon sekä ympäristövastuullisuus että sosiaalinen vastuu. Arvioinnin tekevät World Resources Institute ja Aspen Institute.

– Tällä kertaa olimme nostaneet sijoitustamme nimenomaan tutkimuspuolella. Opetuksen osalta olemme aina pärjänneet vertailussa. Olemme olleet varhain liikkeellä ja siksi saaneet etumatkaa muihin, pohtii yritysten ympäristöjohtamisen professori **Hanna-Leena Pesonen**.

Ensimmäisen kerran tiedekunnan ympäristövastuu-

opinnot huomioitiin jo vuonna 2001, jolloin koulutus arvioitiin viiden parhaan joukkoon. Tuolloin arviointi hie- man poikkesi nykyisestä.

– Ympäristöjohtamisen maisteriohjelma on kokonaisuutena syntynyt yritysten ympäristövastuullisuuden asiantuntemuksen tarpeista. Tämä varmasti tekee siitä käytännönläheisen ja arvostetun.

Vastuullisuus näkyy tänään tiedekunnan kaikissa oppiaineissa.

– Eettisyyttä opetetaan muun muassa yrittäjyydessä ja laskentatoimessa, samoin meillä on kursseja vastuullisesta yrittäjyydestä ja vaikkapa monikulttuurisesta, nais- ja ikäjohtajuudesta, Pesonen valottaa.

www.beyondgreypinstripes.org

Ylioppilaskunta käy

Ekoteoilla köyhyyttä vastaan

Luomuviljelyllä ja bioenergiaa käyttämällä voidaan saada köyhä seutu kukoistamaan. Tämän on osoittanut Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan Malliekokylä-hanke Bharatpurissa, Rajasthanin osavaltiossa Intiassa. Naisten rooli on hankkeessa erityisen tärkeä.

– Mallikyliä naisia kannustetaan osallistumaan hankkeen ideointiin ja heitä koulutetaan opettamaan lähiympäristöään hyödyttäviä taitoja kotikylissään. Tällaisen sitoutumisen toivotaan helpottavan projektin jatkumista myös tulevaisuudessa, kertoo Malliekokylähankkeen koordinaattori **Saara Perälä** Jyväskylän yliopiston Ylioppilaskunnasta.

Naisten elämänlaatua on parannettu hyvin konkreettisella tavalla, kuten rakentamalla savuttomia keittopaikkoja, joissa voidaan hyödyntää biokaasua ja maatalousjätteestä puristettuja biomassakrikettejä.

– Naiset esittelivät innoissaan talojensa viereen perustettuja keittiöpuutarhoja, joista he saavat kasviksia maan kuivuudesta huolimatta, Perälä kuvailee viime keväänä tehdyn monitorointimatkan kokemuksista.

Pienten kasvimaiden ja puutarhojen perustaminen on tullut mahdolliseksi maaperän kuivuudesta huolimatta sadevesikeräimien ja luomuviljelykoulutuksen ansiosta.

Viemäreitä ja sadevesitankkeja

Toiminta perustuu mallikylistä värvättyjen vapaaehtoisten aktiivisuuteen.

– Kylien kehittyminen ja edistyminen on hienoa juuri sen vuoksi, että paikalliset ihmiset ovat lähteneet aktiivisesti projektiin mukaan ja uskovat sen saavutuksiin. Vaikka heillä on vaikeuksia hankkia toimeentulonsa, ja vaikka varsinkin peltotyöt vaativat paljon aikaa, he ovat silti halunneet sitoutua myös ympäristötyöhön ja antavat sille vähistä resursseistaan, Perälä kiittelee.

Esimerkiksi Tiketan kylässä tulokset näkyivät jo yhden vuoden jälkeen.

– Kylässä on otettu kaikki kestäväan kehitykseen tähtäävät keinot käyttöön. Siellä on siistiä, ja viljelykset ja

Ylioppilaskunnan Malliekylähankkeessa naisia koulutetaan myös ompelijoiksi, millä autetaan heitä tulemaan toimeen omavaraisemmin.

eläimet voivat hyvin.

Perälä kertoo ympäristöön vaikuttamisen lähtevän hyvinkin yksinkertaisista asioista, esimerkiksi roskien keräämisestä. Tätä ennen alimpaan kastiin kuuluneille jätettyä työtä tekevät Tiketassa nyt projektin myötä perustetut nuorisoryhmät.

Toisaalta kestävää kehitystä edistetään ekologisen teknologian avulla. Paikallisia vapaaehtoisia koulutetaan tuottamaan energiaa omien kyliensä tarpeiksi uusiutuvia energianlähteitä hyödyntämällä. Kyliin on lisäksi rakennettu viemäreitä sekä vessoja ja sadevesitankkeja.

JYY:n jäsenmaksulla vaikutetaan

Malliekokylä-hanke käynnistyi vuonna 2002 Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan sekä kahden intialaisen järjestön, WAFD:in (Women's Action for Development) ja INSEDA:n (Integrated Sustainable Energy and Ecological Development Association) yhteistyönä.

Kaksi vuotta kestäneen pilottivaiheen aikana paikallisia toimijoita koulutettiin muun muassa luomuviljelyn ja energiankäytön osajiksi. Vuosina 2004–2007 tavoitteeksi asetet-

tiin kestäväen kehityksen turvaaminen kahdessatoista, korkeintaan muutaman sadan asukkaan kylässä. Paikallisten vapaaehtoisten avulla kyläläisiä rohkaistiin vaikuttamaan ympäristöönsä demokraattisen päätöksenteon kautta.

Intia-hanke näkyy paitsi kehitysyhteistyövaliokunnan toiminnassa myös järjestömessuilla sekä joka kevät järjestettävässä Intia-illassa ja -lounaalla. Lisäksi opiskelijoiden on mahdollista päästä tekemään vapaaehtoistyötä Bharatpuriin.

– Tällaisen toiminnan kautta opiskelijoiden on mahdollista hankkia arvokasta tietoa ja osaamista. Me täällä Suomessa voimme oikeasti vaikuttaa intialaisten elämään, Perälä painottaa hankkeen merkitystä.

Vaikuttaminen onnistuu esimerkiksi maksamalla vapaaehtoinen, 5,20 euron suuruinen kehitysyhteistyömaksu ylioppilaskunnan jäsenmaksun yhteydessä. Jokainen jäsenmaksun maksava tosin tukee projektia automaattisesti, sillä pieni osa kerätystä maksuista ohjataan suoraan kehitysyhteistyöhön. Vuonna 2009 summa oli 1,30 euroa JYY:n jäsentä kohti.

Hanke on päättyvässä ensi keväänä ulkoasiainministeriöltä saadun rahoituksen loppuessa.

– Työmme on ollut vaikuttava pitkän keston ja laajuutensa takia. Täysin opiskelijoiden hoitama hanke täyttää kansainväliset mitat ja tarjoaa osallistujille kokemusta

hallinnoinnista ja budjetin laatimisesta sekä käytännön työstä paikan päällä, toteaa Perälä.

Toiminta jatkuu

WAFD ja INSEDA jatkavat toimintaa Intiassa, vaikka JYY ei enää olisikaan mukana.

– Esimerkiksi sosiaalityöntekijät jatkavat työtään. Bharatpuriin myös toivotaan jatkossakin vapaaehtoisia Jyväskylän yliopistosta. Ja tietenkin haluamme yhä pitää järjestöjen ihmisiin yhteyttä ja kuulla edistymisestä. Lisäksi JYY:n kehitysyhteistyö-valiokunnalla on suunnitteilla uusi hanke Rajasthaniiin.

WAFD:in kanssa yhteistyötä tekevät järjestöt ovat innostuneet Malliekokylähankkeesta ja käynnistäneet samankaltaista toimintaa muualla Intiassa. Eco Village Development -konsepti on myös esillä joulukuussa Kööpenhaminan ilmastokokouksessa, jossa WAFD:n toiminnan johtaja Zareen Myles on kutsuttu puhumaan kokouksen ohessa pidettävään kansalaisjärjestöjen forumiin.

Lisätietoa Malliekokylähankkeesta:

www.jyy.fi/fi/mika_jyy/valiokunnat/kehitysyhteistyovalioikunta/intia-hanke/

Vähemmän ympäristön kuormitusta Yliopistopainossa

Jyväskylän yliopistopainossa on ympäristötyötä tehty koko 2000-luku. Aherrus palkittiin viime keväänä ympäristösertifikaatilla, jonka yritys sai ensimmäisenä digipainamiseen erikoistuneena painotalona Suomessa.

– Aloimme rakentaa ympäristöjärjestelmäämme osana muuta laatutyötämme vuonna 2004. Järjestelmä ohjaa toimintaamme monin tavoin. Emme esimerkiksi ota käyttöön uusia paperilatuja, ennen kuin niiden tuotannon ja käytön ympäristövaikutukset on selvitetty. Myös laitehankinnoissa kiinnitämme huomiota laitteiden ympäristöystävällisyyteen ja niiden energiankulutukseen, ja olemmekin saaneet kulutuksen vähentymään jopa neljänneksellä, kertoo yliopistopainon päällikkö **Ilpo Viitala**.

– Tutkimme siis paperin kulun kannonokasta kouraan. Digipainaminenhan on jo itsessään ympäristöystävällisempää kuin offset-painaminen, jossa tarvitaan paljon kemikaaleja, lisää tuotantopäällikkö **Petri Hakkarainen**.

Yliopistopainon vastuulla ovat myös koko yliopiston tulostinpalvelut. Sitä kautta Yliopistopaino pyrkii vaikuttamaan yli 15 000 ihmisen mielipiteisiin ja vähentämään turhaa tulostusta.

– Tähän liittyy vielä paljon haasteita. Yritämme vähentää paperin hukkakäyttöä muun muassa lisäämällä kak-

sipuoleista tulostusta. Tarkoitus on saada kaksipuoleinen tuloste käyttäjälle selvästi edullisemmaksi. Samoin kehitämme vielä turvatulostusta, joka tutkitusti vähentää tulosteiden määrää, Viitala lupaa.

Yliopiston tiloista löytyy yli 300 Yliopistopainon hallinnoimaa verkkotulostinta, joista niin sanottuja monitoimilaitteita on 130.

– Tässäkin määrässä on vielä ylikapasiteettia, vaikka olemmekin jo saaneet vähennettyä laitekantaa. Tiedämme tarkalleen, kuinka paljon laitteita käytetään, jolloin selviää myös niiden tarve, muistuttaa Viitala.

Pahvijätteen vähentämiseksi Yliopistopainossa on jo kokeiltu pakkausta, jossa pahvi on korvattu normaalin paperijätteen mukana hävitettävällä kääreellä.

– Toki myös kierrätämme pahvia ja keräämme sitä itsekin asiakkailta uusiokäyttöön, Hakkarainen sanoo.

Yliopistopainolle ympäristöasiat ovat yksi kilpailutekijä muiden joukossa. Vaikka yliopisto onkin asiakkaista merkittävin, on heistä jo 40 prosenttia yliopiston ulkopuolisia.

– Teemme muun muassa paljon julkaisuja, erilaisia pienpainotuotteita, manuaaleja ja suurtulosteita. Uusimpia tuotteitamme ovat roll-up-mainoslakanat, luettelee Viitala. -KMN

PETTERI KIVIMÄKI

Gaalailta tuotti yliopistolle 172 000 euroa

Keski-Suomen kauppakamarin 27.10. järjestämä gaalailta yliopiston hyväksi oli tuotti illalliskortteineen ja tauluhuutokauppoineen kaikkiaan 172 000 euroa, kun otetaan huomioon valtion antama 2,5-kerertainen vastinraha. Illalliselle osallistui noin 300 yliopiston tukijaa.

Jyväskylän kaupunginjohtaja **Markku Andersson** osoitti kykynsä meklarina ja onnistui myymään kaikki huutokauppaan lahjoitetut taulut hyvään hintaan. Huutokaupan erikoisuuksia olivat fysiikan laitoksen tekemät nanotomografiakuvat, joille myöskin löytyi uusi koti.

Gaalaillassa esiintyivät mieskuoro Sirkat, Campuksen Koonnon cheerdance-joukkue sekä Professors all stars -yhtye. Yhtyessä soittivat dekaani ja terveyskasvatuksen professori **Lasse Kannas**, musiikkiterapian professori **Jaakko Erkkilä**, fysiikan professori **Markku Kataja**, musiikkiteieteen professori **Petri Toiviainen** sekä hallimestari **Arto Ylönen**. Kokoonpanoa täydensivät **Anemone van Zijl** ja **Vinoo Alluri**.

Juhlapuheen tilaisuudessa piti ministeri **Christoffer Taxell**, joka toimii Jyväskylän yliopiston, Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston muodostaman Yliopistoallianssin hallituksen puheenjohtajana.

– Olen hyvin kiitollinen ajasta yliopistossa, enkä vähiten omalle kasvattajalleni, historian laitokselle. Opiskeluai-
ka ei päästännyt helpolla, riisui itseäänselvyydet, opetti kriittiseksi ajattelijaksi. Tämä oppi kannattaa vieläkin.

Joustavan jämäkkä hallintojohtaja sai työt tehtyä

Erkki Tuunanen lähes 37-vuotinen hallintouraa Jyväskylän yliopistossa ennakoiki humanistisen tiedekunnan opiskelijajäsenyys ja ura päättyi tiedekuntasihteerin, suunnittelijan, toimistopäällikön ja suunnittelujohtajan tehtävien kautta hallintojohtajaksi.

Ura huipentui uuden yliopistolain valmisteluun opetusministeriön ohjausryhmässä, jossa Tuunanen oli mukana edustamassa yliopistojen näkemystä. Laki on hyväksytty, ja sen vaatimat tärkeimmät toimitelimet ja säännökset Jyväskylän yliopistossa ovat valmiina. Nyt Tuunanen voi todellakin päästä eläkkeelle. Kirsi Moisander astuu kookkaiisiin saappaisiin helmikuussa 2010.

Evästys seuraajalle on ytimekäs: hallintojohtajan on ol-

tava joustavan jämäkkä.

– Yliopistoihmiset ovat analyttisiä. Siksi yhteisöä pitää kannustaa toiminnallistamiseen: mitä korjataan, miten tehdään. Tämä luo pohjan uudistukselle, Tuunanen neuvoo.

Matkimalla ei menesty, vaan erottumalla

Vaikka yliopisto on kasvanut moninkertaiseksi, Tuunanen uran 23 toiminta- ja taloussuunnitelmaa ovat vain ohentuneet. Tässä näkyy yliopiston menestyksen salaisuus: strateginen ajattelu, jolla on luovuttu yli lama-

kojen ja rakennettu pohjaa vakaalle kasvulle.

– Ennen edellistä lamaa teimme uraauurtavan itsearvioinnin ja päätimme suuntautua tiedeyliopistoksi. Aloimme vierailta ulkomaisiin yliopistoihin nähdäksemme, miten parhaat toimivat. Huomasimmekin, että olemme itse tehneet monia asioita hyvin. Siinä hävisi maalaispojan alemmuus, ei tarvinnut kulkea hartiat lysisssä, Tuunanen kertoo.

– Otimme käyttöön rehtorin strategiset rahat ja päätimme vahvistaa erityisesti tohtorikoulutusta. Luovimme säästöjen rajoilla kaivaessamme rahaa kokopäiväisille jatko-opiskelijoille, Tuunanen muistelee.

Tuunasan mukaan muita matkimalla ei opi, vaan menestys tehdään erottamalla muista. Jyväskylän yliopisto eroaa muista ainakin toimintakulttuuriltaan.

– Kun laadun auditointiryhmä viime keväänä kiersi laitoksiamme, kukaan yliopistolainen ei valitellut heille rahasta, Tuunanen kiittelee.

Tämä oli Tuunaselle hieno hetki, sillä se osoitti, mikä on tämän yliopiston toimintakulttuuri: rahasta ei tehdä estettä toimintojen kehittämiseksi.

Perusteelliselle puhujalle ovi on auki

Vaatimaton hallintojohtaja puhuu me-muodossa eikä paukuta henkseleitään, mutta on selvää, että yliopiston johdolla on ollut vakaa ja näkemyksellinen taustatuki.

– En ole ollut ideamyönteinen, joka heittelee holtittomasti hulluja ajatuksia. Olen yrittänyt puntaroida tarkkaan, mitä ehdotan. Kaikkien rehtorien kanssa yhteistyö on sujunut mainiosti. Perusteellisella puhumisella olen pärjännyt muidenkin ihmisten kanssa. Olen viestinyt, että kukaan räyhääjä ei saa asiaansa läpi, mutta perustelijalle ovi on auki ja asiat edistyvät.

Kolme kertaa Tuunanen kertoo urallaan suuttuneensa niin, että raikaa.

– Joka kerta on sitten kaduttanut jälkepäin ja olen pyytänyt anteeksi.

Tilaisuuksia maltin menettämiseen olisi ollut enemmänkin. Enimmillään alaisia hallintovirastossa on ollut 180 ja koko yliopistossa 2600. Toimintatavat ovat muuttuneet suuresti. Asioita tehtiin käsin.

– Sain käsin kirjoittamisesta patin sormeeni. Tietotekniikka pelasti tästäkin pulmasta. Hallintovirasto oli lähes nykyisen eli noin 160 henkilön suuruinen jo 70-luvulla. Ilman tietotekniikkaa sen väkimäärä olisi nyt ainakin 300.

– Jyväskylän yliopisto on hyvällä mallilla. Meillä strateginen ajattelu on saatu myös uuden yliopiston talouteen. Näin saadaan joustoa ja liikkumavaraa. Pitäkää jatkossakin kiinni tästä, niin olen onnellinen eläkeläinen, Erkki Tuunanen toteaa.

Luonnosta ja liikunnasta tasapainoa

Tiukkojen aikojen yli on auttanut hyvä peruskunto. Hallintojohtajan omat lajit ovat jalkapallo, lentopallo, hiihto ja juoksu. Onpa hänellä esittää yksi maratontuloskin: 3.21 vuodelta 1987.

– Eläkkeellä vauhditan remonttia kotona ja mökillä. Kaksi lastenlasta saavat nyt enemmän aikaa. Aion myös hiihtää paljon, sillä nautin valoisaan aikaan luonnossa liikkumisesta.

– Jos näkemyksilläni on käyttöä, olen jonkin aikaa valmis jakamaan kokemuksiani, mutta vain Jyväskylän yliopistolle, lojaali hallintomies linjaa, vaikka kysyntää konkarin ajatuksille olisi paljon.

Ensimmäisen eläkekevään kruunaa Tuunasten 40-vuotishäämatka, joka tehdään perheen perinteiden mukaisesti kuukauden automatkana Eurooppaan. Toiveissa on tietenkin nähdä pari jalkapallo-ottelua matkan varrella.

TEKSTI Kirsi-Marja Nurminen

KUVA Petteri Kivimäki

Sotkamossa tehdään liikunnasta kansalaistaito

40 vuotta sitten Suomessa huolestuttiin sydän- ja verisuonitaudeista. Vuonna 1972 käynnistyneellä Pohjois-Karjala-projektilla pyrittiin muuttamaan ihmisten elintapoja aikaisempaa terveellisempään suuntaan ennen kaikkea ravitsemuksen avulla.

Tämän päivän huolena on lasten, nuorten ja aikuisten ylipainoisuuden dramaattinen kasvu. Ilmiön taustalta löytyvät muun muassa hyvinvoinnin lisääntyminen sekä teknologian kehitys.

– Yksinkertaisesti sanottuna kodista on muodostunut liian houkutteleva paikka lapsille ja nuorille. Pihaleikit ovat lähes kadonneet tietokonepelien myötä, pohtii liikuntapedagogiikan professori **Jarmo Liukkonen** liikuntatieteiden laitoksesta.

Kainuusta halutaan tehdä uusi ”Pohjois-Karjala”, sillä Sotkamossa on käynnistynyt liikkumisesta kansalaistaito -ohjelma. Ohjelman tavoite on pysäyttää liikunnalla lasten lihavuuden lisääntyminen.

– Mietimme ohjelman ydinryhmässä, mitä voisimme tehdä lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi ja miten päiväkodeissa ja kouluissa voitaisiin nykyistä paremmin tukea liikunnallisuutta. Mielestämme hankkeen täytyy olla pitkäkestoinen, koska elämäntapamuutosta ei tehdä paris- sa vuodessa. Myöskään yksi toimija ei riitä tällaiseen hankkeeseen, vaan mukaan tarvitaan kaikki lasten ja nuorten kanssa tekemisissä olevat, heille tärkeät ihmiset, kertoo ohjelman projektipäällikkö, opettaja **Jani Komulainen**.

Sotkamolaiset innostuivat ohjelmasta, ja niinpä siihen ovat sitoutuneet kunnan koulu- ja liikuntatoimi, päiväkodit ja lukio. Myös Kainuun prikaatissa tehdään työtä samojen haasteiden parissa.

– Samoin lasten ja nuorten vanhemmat on saatava mukaan ohjelmaan. Pyrimme tavoittamaan heidät myös neuvoloiden ja seurakuntien avulla. Seuroista Sotkamon Jymy on mukana ohjelmassa, Komulainen sanoo.

Jyväskylän yliopistolla on liikuntateknologian tutkimusyksikkö Vuokatissa. Siten liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta on luonteva yhteistyökumppani myös liikkumisesta kansalaistaito -ohjelmalle.

– Me viemme sotkamolaisille tietoa siitä, mitä kannattaa tutkia ja miten. Erityisesti meitä kiinnostaa, miten ihmisen pääkopassa saadaan aikaan halu liikkuu.

Tutkimus on haasteellinen, sillä seuraamme lapsia yli 10 vuoden ajan, toteaa Liukkonen.

Mittauksilla liikkeelle

Komulainen aloitti työssään lokakuun alussa. Opetusministeriön myöntämän puolivuotisen suunnittelutuen turvin hän kiertää parhaillaan kouluissa ja päiväkodeissa esittelemässä ohjelmaa ja keräämässä toimintaideoita.

– Elokuussa järjestetty seminaari kokosi yhteen tutkijat ja sotkamolaiset toimijat, jotka saivat jo paljon uutta tietoa liikunnasta. Mielestäni ohjelmassa on hyvää se, ettei se ole ylhäältä johdettua, vaan jokainen mukana oleva voi vaikuttaa ohjelman sisältöihin ja oppia muilta, korostaa Komulainen.

Lasten ja nuorten liikunnallisuuden seuranta käynnistyy lähiaikoina alkumittauksilla.

– Mittaamme lasten pituuden, painon ja vyötärön ympäryksen sekä selvitämme heidän liikunnallista aktiivisuuttaan, motivaatiotaan ja vanhempien suhtautumista. Seuraamme vuosittain, mitä muutoksia näissä tapahtuu. Ensi vuoden aikana olisi tarkoitus aloittaa liikuntakokeiluja. Meillä on Joensuussa ja Jyväskylässä verrokkiryhmiä, joiden tuloksiin sotkamolaisia verrataan, Liukkonen kertoo.

Liukkonen mielestä erityisen haasteellista on selvittää liikunnan kokonaisaktiivisuus eli paljonko päivän aikana tulee liikuttua – ei vain urheilun parissa vaan myös kotosalla. Yksi mukana olevista asiantuntijoista onkin fysioterapian professori Esko Mälkiä, joka on kehittänyt fyysisen kokonaisaktiivisuuden mittaamiseen luotettavia menetelmiä.

Eri toimijoiden osallistuminen suunnitteluun, kunnan sitoutuminen ja ihmisten innostus sekä kansainvälisen tason tutkijoiden taustajoukko tekevät liikkumisesta kansalaistaito -ohjelmasta erityisen vaikuttavan.

– Missiomme on, että Sotkamo on ensimmäinen kunta, jossa lasten lihavuuden kasvukehitys pysäytetään, sanovat Komulainen ja Liukkonen.

Koululiikunta ei riitä

Liukkonen on tehnyt laskelmia, kuinka paljon lapset ja nuoret koulussa oikeasti liikkuvat.

Koululiikunta ei yksin riitä lasten kunnon kohottamiseen, vaan he tarvitsevat liikuntaa koulun ulkopuolellakin. Koululla on kuitenkin merkittävä rooli liikunta-asenteiden muokkaajana.

– Koululiikuntaa on viikossa puolitoista tuntia, ja tästä määrästä aktiivista toimintaa on noin tunti ja vartti. Fyysisesti kuormittavaa liikuntaa on vielä vähemmän, alle 40 minuuttia viikossa. Yhä suurempi osa koululaisista ei liiku koulun ulkopuolella juuri lainkaan. Fyysisen kunnon säilymisen suhteen liikuntavajetta syntyy vuositason la 54 tuntia. Alle kouluikäisten liikuntasuositus on 2 tuntia päivässä, joten heillä vajetta tulee kymmenkertaisesti enemmän, Liukkonen lataa.

Liukkonen mielestä koululiikunta ei nykyisillä tunti-

määrillä pysty merkittävästi kohottamaan lasten ja nuorten kuntoa. Tuntien merkitys piileekin asenteiden muuttamisessa liikunnalle myönteiseksi.

– Kun liikuntatunneilla on kivaa, kasvaa motivaatio liikkua myös vapaa-ajalla. Koululaisten pitäisi itse voida valita, mitä taitoja kehittää tunneilla. Omia taitoja ei pitäisi verrata muihin vaan omiin aikaisempiin suorituksiin. Myös arvostelun tulisi perustua omien taitojen kehittymiseen eikä verrattuna luokan parhaan suoritukseen.

Liikuntabiologian laitos mukaan Sotshin olympiayliopistoon

Jyväskylän yliopisto ja venäläisen People's Friendship University of Russian Sotshin yksikkö sekä Consortium SOFI Oy allekirjoittivat 11.11. aiesopimuksen liikuntalan yhteistyöstä. Sotshin yliopistoyksikköön on vuoden 2014 talviolympialaisiin mennessä tarkoitus perustaa olympiayliopisto.

Aiesopimus on osa Consortium SOFI Oy:n ja sen kautta Vuokatinteknologiapuisto Snowpolis Oy:n käymiä neuvotteluja osallistumisesta Sotshin olympialaisten valmisteluihin. Consortium SOFI Oy on perustettu usean suomalaisyrityksen yhteistyönä tavoittelemaan vuonna 2014 Sotshissa järjestettävien talviolympialaisten rakennus-, teknologia- ja koulutushankkeita. Jyväskylän yliopistolla on Snowpoliksessa Vuokatissa liikuntateknologian muuntokoulutusohjelma ja tutkimustoimintaa.

Liikuntabiologian laitos kouluttaa Vuokatissa liikuntateknologian Vuotech-koulutusohjelmassa maistereita ja tohtoreita. Muuntokoulutus käynnistyi vuonna 2004. Yksikköä johtaa professori **Vesa Linnamo**. Se on osa Kajaanin yliopistokeskusta, jossa ovat mukana myös Oulun, Lapin, Joensuun ja Kuopion yliopistot. Yksikön vahvuuksia on muun muassa pohjoismaisten hiihtolajien tutkimus. Samoin se tekee yhteistyötä Kainuun prikaatin kanssa varusmiesten kunnon kohottamisessa.

Ensi keväänä liikuntateknologian yksikkö on järjestämässä monitieteellistä urheiluun ja hyvinvointiin liittyvää seminaaria yhdessä Snowpoliksen sekä Oulun yliopiston Kajaanissa toimivan mittalaitelaboratorion, biotekniikan laboratorion ja langattomaan teknologiaan keskittyneen CWC-yksikön kanssa.

TEXT Ritva Itkonen

ILLUSTRATION Jonna Markkula

There's the Spell of Christmas

In Ireland the Big Day is Christmas Day, that's the 25th, **Michael Coleman** explains.

He is a professor in the Department of Languages and a docent in the Department of General History at the University of Jyväskylä, and has spent most of the last forty years living in Finland. He is, however, originally an Irishman and seems to remember quite clearly what it was to be a child in Ireland during Christmastime.

It is in the morning after Christmas Eve that Irish children usually receive their presents, which have been delivered by Santa Claus in the night.

– It was just awful trying to fall asleep the night before, when you just couldn't. But you had to sleep, otherwise Santa wouldn't come. And when you woke up in the morning the presents were there! Coleman smiles.

– And you can imagine how it must have been for the parents, kids jumping around at three o'clock in the morning.

To Coleman the most powerful impression of his childhood Christmases is the spell created by waiting for Santa Claus, even though he was never seen. He thinks it is important that children are allowed to believe in the mystery man.

– It's different here in Finland, he reflects.

– Here kids see Santa. I was even Santa myself one year. But the spell is there, all the same.

Christmas is family time

Coleman tells that his family always began the Christmas Day by going to mass and that he understands how important the religious aspect is for many Irish as well as Finnish people.

– My own experience was a bit more secular, though, he adds.

Nonetheless, there were some existential questions the more religious of the Christmas traditions brought to the little boy's mind:

– I remember being told about only people having souls and then asking a nun at school if the donkey who was watching over the Baby Jesus in the crib had a soul. The nun said "No" and I was just devastated to hear that even that animal didn't have a soul.

Having lived in Finland for a long time already, Coleman says his family has a Finnish Christmas. On the 25th, however, they like to cook a traditional Irish meal.

– We make roast potatoes and turkey, and Christmas pudding. It's good when we have the children around to do the washing up.

Today, Christmas is for Michael Coleman first and for all family time. He hopes Christmas doesn't become too commercialized, but still thinks that presents are important for children.

– It is egocentric of parents to deny presents from their kids. There is something special about Christmas, the spell of waiting.

He looks at the fresh snow outside the window of his office and adds, grinning:

– And just imagine how it would be not to have break in the middle of this Finnish winter.

The Christmas party for the international staff of the University of Jyväskylä will be organized in the Kon-nevesi Research Station on December 10, 2009.

I wish I were a bear

Words and music by Michael Coleman (1983)

I wish I were a bear, what a delight,
To turn the winter into just one single night
Snuggle up warm in my leafy cave,
Think of all the miseries that that would save.

Little bear kiddies wouldn't have to be
Dressed like spacemen, they'd be snug and warm with me,
Wouldn't have to buy all them clothes,
If they didn't have to frolic in all them snows.

Chorus:

*Oh, I wish I were a bear, it's not fair not to be a bear,
Oh, I wish I were a bear, it's my human right when
the snow's out there,
Oh, I wish, I wish, I were a bear...*

It's not for the summer, so I could scare,
The people in the forest, that I want to be a bear,
Nor for the honey nor the berries nor the fish, Oh no –

It's not for the summer, so I could scare,
The people in the forest, that I want to be a bear,
Nor for the honey nor the berries nor the fish –
That I make this wish –

Wish I were a bear, go to bed late fall,
Wake in May, wouldn't see nothing in between at all.
Wouldn't see nothing of the world gone white,
Wouldn't see nothing of the long, dead, frozen night.

Chorus:

Oh, I wish I were a bear....

People think bears are not too bright,
But they can change the endless winter
into just one night –
Yes they can change a whole half year
into just one night.

Sartren tulkinassa uusia mahdollisuuksia

MA Adrián Benen hungarologian väitöskirja *Egyén és közösség. Jean-Paul Sartre Critique de la raison dialectique című műve a Magyar recepció* tarkastettiin 8.10. Vastaväittäjänä oli Dr. Péter Egyed (Kolozsvárin yliopisto, Romania) ja kustoksena professori Tuomo Lahdelma.

Yrittäjyysorientaatio ehkäisee yritysysteistyön putkinäköä

KTM Minna Lappalaisen yrittäjyyden väitöskirja *Entrepreneurial orientation at the level of dyad relationships in supply chains and networks* tarkastettiin 10.10. Vastaväittäjänä oli dosentti Jyrki Ahola (LTY) ja kustoksena professori Matti Koironen.

Hippokampuksen theeta-aktiivisuus ennustaa oppimismopeutta ja muistijäljen voimakkuutta

Psm Miriam Nokian kokeellisen neuropsykologian väitöskirja *The role of the hippocampal theta activity in classical eyeblink conditioning in rabbits* tarkastettiin 9.10. Vastaväittäjänä oli professori Stephen D. Berry (Miami University, USA) ja kustoksena dosentti Jan Wikgren.

Media kiinnostaa, kiinnostaako mediahistoria?

FL Kaija Vuorion Suomen historian väitöskirja *Sanoma, lähettäjä, kulttuuri. Lehdistöhistorian tutkimustraditiot Suomessa ja median rakenneuutos* tarkastettiin 10.10. Vastaväittäjänä oli dosentti Kari Hokkanen ja kustoksena professori Petri Karonen.

3 Naissubjektit ja naiseuden mallit tekstuaalisessa tilassa

MA Timea Jablonczayn hungarologian väitöskirja *Női szubjektumpozíciók és mintázatok a szövegtérben. Magyar irónok a két világháború* tarkastettiin 10.10. Vastaväittäjänä oli professori Beáta Thomka (Pécsin yliopisto) ja kustoksena professori Tuomo Lahdelma.

Alkuaineiden mysteereitä ratkotaan yhä tarkemmilla mittauslaitteilla

FM Viki-Veikko Elomaan fysiikan väitöskirja *Mass measurements for explosive nucleosynthesis in stars* tarkastettiin 16.10. Vastaväittäjänä oli professori Kumar S. Sharma (University of Manitoba, Kanada) ja kustoksena professori Juha Äystö.

Pertti Nieminen yhdistää modernistisen runouden ja Kaukoidän perinteen

FM Tuulia Toivasen kirjallisuuden väitöskirja *"Se on se kiinalainen Nieminen."* *Modernismi ja protesti Pertti Niemisen tuotannossa* tarkastettiin 17.10. Vastaväittäjänä oli FT Anna Hollsten (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Leena Kirstinä.

Uuden ajan alun filosofit pohtivat tietoisuutta

YTM Vili Lähtenmäen filosofian väitöskirja *Essays on Early Modern Conceptions of Consciousness: Descartes, Cudworth, and Locke* tarkastettiin 24.10. Vastaväittäjänä toimi senior lecturer Deborah Brown (University of Queensland, Australia) ja kustoksena professori Mikko Yrjön-suuri.

Neljän peruspilarin yhteisvaikutus avain kehitysmaiden ongelmiin

TTM Kaj Björkin yhteiskuntapolitiikan väitöskirja *What explains development; Development Strategy for Low Human Development Index Countries* tarkastettiin 30.10. Vastaväittäjänä oli professori Juhani Koponen (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Marja Järvelä.

Koko maailma sylissä

Kaj Björk valmistui Jyväskylän yliopistosta vuonna 1974. Tuore taloustieteiden maisteri päätti hankkia hiukan kansainvälistä työkokemusta, jota voisi hyödyntää työurallaan Suomessa. Björk suuntasi kohti eteläistä Afrikkaa ja Swazimaata.

– Vuonna 1973 alkanut lyhyeksi aiottu reissu venähti aina vuoteen 1988 saakka, nauraa Björk.

Lokakuun lopussa yhteiskuntapolitiikasta tohtoriksi väitellyt Kaj Björk on asunut ja työskennellyt ulkomailla kaikkiaan 23 vuoden ajan. Swazimaan ja Suomen lisäksi mies on asunut Saudi-Arabiassa, Nigeriassa, Keniassa, Malawissa, Thaimaassa, Kambutseassa, Sambiassa ja Etiopiassa. Näiden lisäksi työtehtävät ja muut matkat ovat vieneet Björkin perheineen kaikkiaan jo lähes sataan maahan. Välillä Björk on viihtynyt pitkiäkin aikoja kotimaassa, mutta aina matkalaukut on lopulta pakattu uudestaan. Viimeisin, parin kuukauden mittainen kehitysapuprojektiin liittyvä matka suuntautui viime keväänä Vietnamiin.

– Tämä on haasteellista, mutta samalla hyvin antoisaa elämää. Koen tekeväni tärkeää työtä, jolla on todellisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. Se saa minut ryhtymään tähän aina uudestaan, kertoo Björk.

Björk on kehitysmaaekonomistina työskennellyt yrityksille, erilaisille YK:n järjestöille ja ulkoasiainministeriölle. Työtehtävät ovat vuosien saatossa vaihdelleet taloushallinnollisista vastuutehtävistä erilaisiin neuvonantajien ja konsulttien toimenkuviin. Matkalaukkuelämä on avartanut Björkin maailmankatsomusta ja tuonut lukemattomia hienoja muistoja.

– Aina ei elämä muualla ole pelkkää ruusuilla tanssimista. Mitä enemmän aikaa vietän maailmalla, sitä vahvemiksi juureni Suomeen kasvavat, Björk huomauttaa.

Väitöskirjassaan Björk käsittelee köyhien maiden inhimillistä kehitystä. Björkin mukaan mikään yksittäinen tekijä, kuten koulutus, ei voi yksin ratkaista köyhien maiden ongelmia. Björk painottaa neljän peruspilarin eli hallinnon, koulutuksen, omaisuuden turvan ja talouden tärkeyttä. Hän on itse tehnyt uransa kehitysavun parissa, mutta muistuttaa sen olevan vain osa ratkaisua.

– Pelkkä kehitysapu ei voi ratkaista köyhien maiden ongelmia. Ratkaisujen tulisi olla maiden itse synnyttämiä toimintatapoja, joita kansainvälinen yhteisö voi tukea, Björk täsmentää. -TR

TUUKKA RANTAMÄKI

Koiran parvovirus on hyvä mallivirus DNA:n kahdentumisen tutkimuksessa

FM Teemu Ihalaisen molekyylibiologian väitöskirja *Intranuclear Dynamic in Parvovirus Infection* tarkastettiin 31.10. Vastaväittäjänä oli professori Michael Kann (Université Bordeaux 2, Ranska) ja kustoksena dosentti Maija Vihinen-Ranta.

Terveystiedon kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa netissä

FL Merja Draken yhteisöviestinnän väitöskirja *Terveysviestinnän kipupisteitä. Terveystiedon tuottajat ja hankkijat Internetissä* tarkastettiin 14.11. Vastaväittäjänä oli professori Erkki Karvonen (Oulun yliopisto) ja kustoksena professori Pertti Hurme.

Uusia puiden tilajärjestysmalleja metsäntutkimukseen

FM Mari Myllymäen tilastotieteen väitöskirja *Statistical models and inference for spatial point patterns with intensity-dependent marks* tarkastettiin 7.11. Vastaväittäjänä oli dosentti Aila Särkkä (Chalmers University of Technology, Ruotsi) ja kustoksena professori Antti Penttinen.

Termoanalyysillä uutta tietoa dendrimeerien ominaisuuksista

FM Tero Tuuttilan orgaanisen kemian väitöskirja *Functional dendritic polyester compounds: synthesis and characterization of small bifunctional dendrimers and dyes* tarkastettiin 16.11. Vastaväittäjänä toimi professori Eva Malmström (KTH-Kungliga Tekniska högskolan, Ruotsi) ja kustoksena akatemiaprofessori Kari Risänen.

Nykypäivän sankareiden taustalla ovat kalevalaiset myytit

FM Eliisa Pitkäsalon nykykulttuurin tutkimuksen väitöskirja *Sankareita ja tarinoita. Kalevalaiset henkilöahmot Johanna Sinisalon romaanissa Sankarit* tarkastettiin 7.11. Vastaväittäjänä oli dosentti Matti Savolainen (Tampereen yliopisto) ja kustoksena professori Erkki Vainikala.

Arja Hammela-Majakoski

Kielten laitoksen lehtori Arja Hammela-Majakoski kuoli 10.10.2009 vaikeaan sairauteen. Hän oli juuri täyttänyt 57 vuotta. Hammela-Majakoski tuli opiskelemaan Jyväskylän yliopistoon vuonna 1972 silloiseen romaanisten kielten laitokseen. Hän siirtyi opiskelijaelämästä työelämään samassa laitoksessa aloittaessaan ranskan tuntiopettajana vuonna 1977. Lehtoriksi hänet nimitettiin vuonna 1998.

Arja Hammela-Majakoski opetti kielen laitoksella sekä ranskaa että espanjaa. Kumpikin kieli ja maa oli lähellä hänen sydäntään. Hän oli erikoistunut kieliopin opetukseen ja käännösharjoituksiin. Hammela-Majakoski oli aidosti kiinnostunut kielestä, kieliopista ja kielen olemuksesta. Hän piti kielellä leikkittelyä, ja hänen värikäs ja hauska kielenkäyttönsä on jäänyt varmasti myös opiskelijoiden mieleen.

Hammela-Majakoskella oli erinomainen kielikorva. Hän olikin loistava, tarkkasilmäinen oikolukija. Nämä ominaisuudet olivat hänelle suurena etuna, kun hän ryhtyi laatimaan yhteistyössä saman laitoksen espanjan lehtorin kanssa suomi-espanja-suomi -sanakirjaa, joka

ilmestyi vuonna 1995. Vuonna 2008 he julkaisivat yhdessä laajan espanjan fraasisanakirjan.

Uutinen Arjan kuolemasta järkytti syvästi kaikkia hänen opiskelijoitaan. Hän oli pidetty opettaja, johon opiskelijat saattoivat luottaa. Hän otti esimerkiksi ennakkoon selvää käännösharjoituksissa mahdollisesti esille tulevista asioista etsien lempisanontansa mukaan ”kissojen ja koirien kanssa” vastaukset mahdottomiltakin tuntuviin kysymyksiin. Hammela-Majakoski uudisti jatkuvasti opetustaan - hän oli aina valmis omaksumaan uusia teorioita ja soveltamaan niitä opetuksessaan.

Arjan kanssa oli helppo työskennellä, hän oli tarkka ja luotettava. Hän toimi myös erilaisissa luottamustehtävissä. Hän oli muun muassa useaan otteeseen humanistisen tiedekunnan tiedekuntaneuvoston jäsen ja ammattijärjestöaktiivi. Hänestä jää muisto lämminhenkisenä ja hauskana ihmisenä, jonka poismeno tuntuu suurelta menetykseltä.

Työtoverit

VANHAT JYVÄT

☆
TÄTÄ TUTKITAAN.....

Yliopiston hallinnonkin oli tärkeä tuntee mäkihypyn salat Matti Nykäsen valtakaudella. Kuva ja teksti julkaistiin tiedotuslehdessä 4/1982.

* Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa on tutkittu tuloksekkaasti myös mäkihypyjä. Kuvassa mies Matti Nykäsen suoritusten taustalta eli voim.op. Matti Pulli selostamassa lentävän hypyn tekniikkaa yliopiston hallinnon edustajille. Vas. dekaani Risto Telama

Tässä sarjassa kaivetaan esiin yliopiston tiedotuslehden vanhoja uutisia.

Väitökset

27.11. klo 12, Agora, Auditorio 2. **Kandidatskaya Evgeny Roshchin** valtio-opin väitöskirjan *Friendship in International Relations: A History of the Concept* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Jens Bartelson (Lundin yliopisto) ja kustoksena akatemiaprofessori Kari Palonen.

27.11. klo 12, Ylistö, FYS1. **FM Kirsi Salorinteen** organisen kemian väitöskirjan *Tetramethoxy resorcinarene based cation and anion receptors: Synthesis, characterization and binding properties* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Olivia Reinaud (Université Paris Descartes, Ranska) ja kustoksena professori Maija Nissinen.

4.12.2009 klo 12, Villa Rana, Paulaharju. **FL Olli Heikkisen** nykykulttuurin tutkimuksen väitöskirjan *Äänitemoodi. Äänite musiikillisessa kommunikaatiossa* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä dosentti Pekka Gronow (Helsingin yliopisto) ja kustoksena dosentti Yrjö Heinonen.

5.12. klo 12, Mattilanniemi, MaA211. **Dr. Thomas Zürcherin** matematiikan väitöskirjan *Regularity*

of Sobolev-Lorentz Mapping on Null Sets tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Jeremy T. Tyson (University of Bern, Sveitsi) ja kustoksena professori Pekka Koskela.

5.12. klo 12, Villa Rana, Paulaharju. **YTM Tuukka Kaidesojan** yhteiskuntatieteen väitöskirjan *Studies on Ontological and Methodological Foundations of Critical Realism in the Social Sciences* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Pertti Töttö (Kuopion yliopisto) ja kustoksena professori Ilkka Alanen.

11.12. klo 12, Ylistö FYS1. **Marcus Rinkiön** fysiikan väitöskirjan *Carbon nanotube memory devices with high-k gate dielectrics* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Ralph M. Krupke (Forschungszentrum Karlsruhe, Saksa) ja kustoksena professori, Jyväskylän yliopiston dosentti Päivi Törmä (Teknillinen korkeakoulu).

12.12. klo 12, Villa Rana, Paulaharju. **FL Heidi Vaaralan** suomen kielen väitöskirjan *Oudosta omaksi. Miten suomenoppijat keskustelevat nykyromellista?* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Jyrki Kalliokoski (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Maisa Martin.

18.12. klo 12, Ylistö, FYS1. **FM Tommi Hakalan** fysiikan väitöskirjan *Applications of light-matter interactions in nanoscience* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Wolfgang Fritzsche (Institute of Photonic Technology, Saksa) ja kustoksena professori, Jyväskylän yliopiston dosentti Päivi Törmä (Teknillinen korkeakoulu).

18.12. klo 12, Villa Rana, Blomstedt. **KM Mira Huuskon** kasvatustieteen väitöskirjan *Itsearviointi suomalaisissa yliopistoissa: arvoja, kehittämistä ja imagon rakentamista*. Vastaväittäjänä professori Kauko Hämäläinen (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Jussi Välimaa.

19.12. klo 12, Villa Rana, Blomstedt. **FM Outi Ojan** kirjallisuuden väitöskirjan *Silmän kieli. 1990-luvun suomenkielisen lyriikan narsistinen poetiikka* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä dosentti, yliopistonlehtori Jenna Kantola (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Leena Kirstinä.

Millaista Tiedonjyvää Sinä haluaisit tulevaisuudessa lukea? Osallistu lehden lukijatutkimukseen osoitteessa www.jyu.fi/tiedonjyva ja kerro mielipiteesi meille. Arvomme kaikkien vastanneiden kesken 5 Seminaarinmäen koululauluja -kirjaa. Vastausaikaa on 18.12. saakka.

19.12. klo 12, Villa Rana, Paulaharju. **FM Anni Toivolan** matematiikan väitöskirjan *On fractional smoothness and approximations of stochastic integrals* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Thomas Müller-Gronbach (Universi-tät Passau, Saksa) ja kustoksena professori Stefan Geiss.

Tapahtumat

1.12. klo 18–19.30, pääarakennus, C1. **Martti Ahtisaari -luento.** Luennon pitää Nokian ja Shellin hallitusten puheenjohtaja Jorma Ollila. Lisätietoja: Liisa Harjula, (014) 260 1043, liisa.harjula@jyu.fi.

2.12. klo 14–16, pääarakennus, C1. **Ikääntyvien yliopisto:** professori Pirkko Kellokumpu-Lehtinen (TaY) luennoi aiheesta Syöpään on nykyään monia tehokkaita hoitomuotoja. Lisätietoja: Jaana Rossi, 044 760 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi, <http://kesayo.jyu.fi/ikaantyvienyliopisto>.

3.–4.12. Mattilanniemi, Agora. **X Suomen mekaniikkapäivät ja Database Workshop for multiphysics optimization software validation -tapahtuma.** Lisätietoja: Anu Penttilä, (014) 260 4646, scoma-dbw@jyu.fi, www.mit.jyu.fi/scoma/DBW/.

9.12. klo 14–16, pääarakennus, C1. **Ikääntyvien yliopisto:** kirjailija Liisa Mäntymies kertoo aiheesta Pyhä perhe taiteessa. Lisätietoja: Jaana Rossi, 044 760 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi, <http://kesayo.jyu.fi/ikaantyvienyliopisto>.

9.12. klo 17–18, Jyväskylän kaupunginkirkko. **Seminaarinmäen kauneimmat joululaulut.** Lisätietoja: Asta Ruodemäki, (014) 260 1016, asta.ruodemaki@jyu.fi.
11.12. klo 10.15–13. Liikunta, L303.

Vierailuluento. Johtava asiantuntija Samuli Koiso-Kanttila Väestöliitosta luennoi aiheesta Aggression portaat – haastavien tunteiden kasvatustal- li. Lisätietoja: Tuula Aira, (014) 260 2157, tuula.aira@jyu.fi.

11.–12.12. Mattilanniemi, Agora. **Teorian käytäntö – IV Kulttuuritutkimuksen päivät.** Lisätietoja: Minna Nerg, (014) 260 1317, minna.m.nerg@jyu.fi, www.jyu.fi/kultut/teorian_kaytanto.

2010

4.–5.1. Mattilanniemi. **Matematiikan Päivät 2010.** Lisätietoja: Ville Suomala, (014) 260 2721, matema- tiikanpaivat2010@jyu.fi, www.jyu.fi/science/laitokset/maths/mp2010.

29.1. klo 14–16. **Lukiolaisten kie- lioppikilpailu 2010.** Alkukilpailun 20 parhaiten menestynyttä kutsutaan kielten laitoksessa 16.4.2010 pidettävään loppukilpailuun. Loppukilpailun kolme parasta saavat opiskelupaikan Jyväskylän yliopistossa pääaineena suomen kieli. Ilmoittautuminen kouluittain viimeistään 15.1.2010 osoitteessa www.jyu.fi/kielioppikisa. Lisätietoja: Hannele Kuusela-Häkkinen, 014 260 1430, hannele.kuusela-hakkinen@jyu.fi.

Näyttelyt

Kuka, mikä, mistä? Hannu Aho- sen arvoituksellisia luontokuvia 31.12.saakka Keski-Suomen luontomuseossa Vesilinnassa. Lisätietoja: intendentti Tanja Koskela, (014) 260 3815, tanja.koskela@jyu.fi, www.jyu.fi/erillis/museo/luonto.

AKA-grillistä ZEKIWA-lastenvau- nuihin. Muistoja maasta, jota ei enää ole. DDR-aiheinen näyttely Agoran ala-aulassa Berliinin muurin murtumisen 20-vuotisjuhlan muis-

toksi 1.1.2010 saakka. Lisätietoja: Heidi Tuorila-Kahanpää, puh. (014) 260 3745, kahanpaa@ulc.jyu.fi.

Seminaarinmäen koululaulut ja tutut laulukirjat -näyttely 31.12. saakka yliopiston pääkirjaston Exlibris-näyttelytilassa, 2. krs. Lisätietoja: Kaisu Ollila, (014) 260 3419, kaisu.ollila@jyu.fi tai Marjut Kataja, (014) 260 3428, marjut.kataja@jyu.fi, <https://kirjasto.jyu.fi/yleista/nayttelyt>.

2010

Joulun sanomat – joululehtiä sata vuotta sitten. Pienoisnäyttely on avoinna 8.1. saakka yliopiston pääkirjaston näyttelyvitriinissä, 2. krs. Lisätietoja: katso yllä.

Mieleni Kalevala – kansalliseeposta tulkitsemassa -näyttely 11.1.–12.3. yliopiston pääkirjaston näyttelyvitriinissä, 2. krs. Lisätietoja: katso yllä.

Mustaleski ja havunnunna. Kuopion luonnontieteellisen museon kiertonäyttelyssä pohditaan, miten ilmastonmuutos vaikuttaa hyönteislajistoomme. Näyttely on avoinna 8.1.–30.5. Keski-Suomen luontomuseossa Vesilinnassa. Lisätietoja: intendentti Tanja Koskela, (014) 260 3815, tanja.koskela@jyu.fi, www.jyu.fi/erillis/museo/luonto.

IKIJÄÄN SULAMINEN herättää huolta eri puolilla maailmaa. Erityisesti tämä muutos on ongelma uusien sanojen muodostamiseen erikoistuneille kielitieteilijöille, sillä jos jää todella olisi ikijäättä, se ei lainkaan sulaisi. Kööpenhaminan ilmastokokouksen osanottajamaiden on aikanaan otettava jyrkkä kanta myös tähän ilmeiseen epäkohtaan.

VEIKKAUKSEN suosittuja raha-arpoja voi nykyisin pelata myös netissä. Yhtiön internet-sivuilla onkin välittömästi lisättävä pelaajaa ohjeistava teksti, joka varoittaa pahaa-aavistamatonta veikkaajaa raaputtamasta tietokoneensa näyttöä. Voiko tällä tavoin aiheuttaa itselleen huomattavat taloudelliset tappiot? Kyllä voi.

RUUHKAMAKSU on yksi kaikkien aikojen törkeimmistä yrityksistä kerätä rahaa jo muutenkin ahdingossa eläviltä kuluttajilta. Jos kaupunkialueella liikkuva autoilija lähtökohtaisesti on jo ruuhkassa täysin ilmaiseksi, niin miksi hänen pitäisi enää maksaa tästä kokemuksesta kenellekään? Ellei tätä asiaa oteta painokkaasti huomioon Metsähallituksen tulevassa organisaatiouudistuksessa, laajan kansanliikkeen syntyminen on selviö.

SADEVESI on Australiassa tehdyn tutkimuksen mukaan täysin juomakelpoista. Tutkimustuloksiin on kuitenkin suhtauduttava epäillen, sillä kyseessä on sama maa, joka on onnistunut tuottamaan täysin juomakelvotonta olutta.

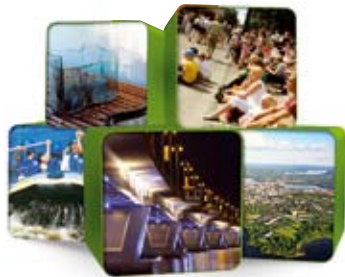

SÄHKÖPYÖRIEN menekin roima kasvu viime aikoina on herättänyt myös kritiikkiä. Monien mielestä kyseessä on inhimillisesti yhtä julma keksintö kuin sähkötuoli. Sähköpyörän maailmanlaajuinen yleistymisen on tosin vielä estettävissä erityisesti ruohonjuuritason järjestötoiminnalla.

SIKAINFLUENSSA kylvää laajalti kauhua ja pelkoa useissa maissa. Tästä huolimatta joulumarkkinoille ei ole tulossa rokotettuja joulukinkkuja. Onko kyseessä raskas epäkohta, joka tulee väistämättä aiheuttamaan monille ihmisille ikävän yllätyksen joulunaikana? On.

JOS TEILLÄ EI joskus ole muuta tekemistä, miettikää, millaisia knoppikysymyksiä itämaan tietäjät esittivät toisilleen vaellusmatkalla kohti Betlehemiä.

Jyväskylä is a dynamic, youthful and lively city in the heart of the beautiful Finnish lake district. Jyväskylä is experienced in arranging international, high quality events. The city's strengths lie on being compact but versatile; the key hotels and venues like Jyväskylä Paviljonki and Agora, are located within walking distance of each other in the city centre.

CONFERENCE EXCELLENCE

Best events consist of essential elements

Jyväskylä Convention Bureau helps you out with setting up a successful meeting. Our main service is to provide cost-free assistance in bringing meetings and congresses to Jyväskylä.

For further information contact:

Jyväskylä Convention Bureau

info@jcb.fi • www.jcb.fi

+ 358 400 629 863

ht Human
Technology Jyväskylä Finland

Fighting Poverty with Sustainable Development

Bioenergy could be a solution for abolishing poverty, as has been indicated by the Model Eco Village Project set up in Bharatpur, India, eight years ago. The project utilizes modern technology, renewable energy, and education in helping the residents of the area, ravished by drought, to improve their quality of life and promote sustainable development. In addition, the project advances the status of women within society by giving them an opportunity to actively contribute to the changes.

– Women are encouraged to share their ideas and trained to teach useful skills to people living in their home villages, Project Coordinator **Saara Perälä** remarks.

SAARA PERÄLÄ

Smokeless stoves utilizing biofuel and improved ventilation in the cooking areas have decreased the risk of women and children to become ill with respiratory sicknesses.

The project is a collaboration between the Student Union of the University of Jyväskylä and two Indian organizations, WAFD (Women's Action for Development) and INSEDA (Integrated Sustainable Energy and Ecological Development Association). It will come to a close, at least on the Student Union's part, in spring 2010, but the action will be carried on by the Indian organizations. Furthermore, the Student Union is planning to launch a similar project in the future.

Finnish Limnology Appreciated in Tanzania

Lake Tanganyika is situated in West Africa, extending across the borders of Tanzania, Burundi, Congo, and Zambia. It is one of the oldest and deepest lakes in the world. The lake's length is over 670 kilometres, maximum depth almost 1,500 metres, and its average depth more than 530 metres.

This unique lake is of interest for researchers from all over the world. In fact, Finnish researchers have been participating in various research projects related to Tanganyika since the 1980s.

– I participated in the LTR project sponsored by FAO from the beginning of the 1990s until the beginning of the 2000s. The project's aim was to study the fish biology of

Lake Tanganyika, states Chief Scientist **Timo Huttula** from the Department of Biological and Environmental Science.

This year, a new four-year project funded by CIMO was launched as a co-operation between Finnish, Tanzanian and Burundi researchers and universities. It has also been granted an incentive award by Rector **Aino Sallinen**.

– We will begin a student exchange with the University of Dar es Salaam in Tanzania and the University of Burundi. In addition, we are going to organize an intensive course on Lake Tanganyika next year. The aim of these activities is to create continuity for our co-operation and provide students with an opportunity for networking, says Huttula.

The University of Dar es Salaam is very international and offers high-quality teaching.

– In particular, coastal research is of excellent quality in Tanzania. We,

for our part, can bring them know-how in limnology, the study of inland waters.

Companies Taking Environmental Action

Standards, certificates, carbon footprints and environmental systems – at least in the light of reports, Finnish companies appear to be environmentally responsible.

– In my opinion, it does not suffice as true environmental responsibility that companies meet the requirements of environmental legislation, since they must be met anyway. Being actually environmentally responsible means voluntarily diminishing the load on the environment, reflects **Tiina Onkila**, a researcher who last spring defended

her doctoral dissertation on the environmental responsibility of companies.

There are several means for conducting voluntary environmental protection.

– In its most concrete form, consideration of the environment is apparent, for example, in production design. In the car markets, investing in the design of such innovations as the electric car is on the increase. Similarly, sustainable development is the starting point for many new companies – for example, making new products from recycled material.

Even though Finland is considered to be a model student regarding environmental responsibility, environmental values are not considered to play a role in business.

– The change in attitudes is still ongoing. It is quite usual for people in business life to think, for example, that others should do more and not to understand all of the environmental effects of the company, says Onkila.

Onkila has noticed that it is typical for companies to take up a defensive position in discussing environmental questions.

– The situation is not easy for enterprises. It should be remembered that they do not exist to contaminate the world but to produce well-being. We cannot presume that companies are solely responsible for environmental action, for this is a more extensive social question and thus concerns all of us.

Loppukirin tooga

Mikä?

Jyväskylän ylioppilasteatterin JYT:n rooliasu vuodelta 1994. Kaapu on tehty valkoisesta lakanasta, ja sen olkapäälle on ommeltu punainen nauha. Asua käytettiin ylioppilasteatterin *Elon Korjuu* -näytelmän esityksissä maaliskuuhun 1994. Puku tuli yliopiston museolle museologian opiskelijoiden tallennusharjoitusprojektin ansiosta. Projekteissa tallennetaan jokin ilmiö valokuvien, haastattelujen ja esineiden avulla.

Kuka?

Puvun on ommellut ja sitä käytti **Petra Päivärinte**, joka esitti näytelmässä Loppukiri Oy:n toimitusjohtaja ja Godot'a. Päivärinte opiskeli 1990-luvun alussa pääaineenaan taidekasvatusta. Hän toimi myös Jyväskylän ylioppilasteatterin puheenjohtajana vuosina 1993–1994. Vuonna 1996 hän siirtyi Helsingin yliopistoon opiskelemaan teatteritiedettä ja valmistui sieltä vuonna 2001.

Mitä?

Ylioppilasteatterilaiset kirjoittivat *Elon Korjuu* -näytelmän itse ryhmälähtöisenä devising-prosessina, ja sen ohjasi **Heikki Knuutila**.

– Ad*Astran vastaavalla tavalla tehty näytelmä *Pieni bordelli Koskenharjulla* oli onnistunut. Ohjaajalle työtapa oli tuttu, ja muutenkin ilmaisu tuntui olevan tarvetta kokeilla jotain muuta kuin tekstilähtöistä työskentelyä. Halusimme kokeilla, mitä se voisi olla. *Elon Korjuun* työryhmä ei ollut kovin kiinteä, tekemisen suuntia oli useita ja käsitykset esityksen ideaalista olivat kirjavat. Prosessi ei oikein pysynyt kasassa, muistelee Päivärinte esitystä.

Näytelmä käynnistyy Loppukiri Oy:n juhlista, jossa Godot'n adjutantit nostattavat henkeä johtajan tuloa odotellessa. Lopulta tämä saapuu, mutta juhlissa esiintyvä livebändi, Rita Reindeer and the Nymphettes, osoittautuu terroristeiksi. Sekavaa ti-

ANTTI KAJALAINEN

lannetta sotkee entisestään pillerihuuruinen tv-toimittaja. Loppu ratkaistiin antiikin näytelmiä mukaellen deus ex machina -tyyppisesti: pääsiäisnoita virpoi juhkakansan, ja luonnonrauha laskeutui sekasorron ylle.

– Hyvä, että tuli koettua tällainenkin prosessi. Kokemuksesta on ollut myöhemmin rutkasti hyötyä eli siinä mielessä tämä oli varsinaisen opetusnäytelmä. Meillä oli esityksen jälkeen kriisipalavereja, joissa puimme tilannetta ja pelkäsimme tuhonneemme JYT:in maineen.

Päivärinte ei mutkikkaan työstöprosessin ja kuluneiden vuosien takia muista puvustan juuri mitään.

– Se oli varmaan tooga-tyyppinen helppo ratkaisu, kun ei ollut aikaa perehtyä puvustukseen. Yleensäkin puvut ja meikki olivat listan häntäpäässä, kun esitystä työstettiin. Raahaakaan ei ollut yhtään ylimääräistä.

Päivärinte asuu nykyisin Helsingissä ja työskentelee teatteri-ilmaisun ohjaajana, opettajana ja Reviiri-ryhmän esitystaiteilijana, tekee soolokeikkoja sekä kirjoittaa esityksistä ja esityksiin liittyvistä ilmiöistä. -KMN

Tässä sarjassa kerrotaan Jyväskylän yliopiston pieniä tarinoita yliopiston museon tallentamien esineiden kautta.

Perinteiset Joulumyyjäiset

Yliopiston
PR-tuoteuutuuksia,
kuten Seminaarinmäen
koululaulut -kirja

yliopiston päärakennuksessa
9.–10.12.2009 klo 10–15

Tervetuloa!

Museokaupan
kortteja ja julkaisuja
sekä Diaarion
tuotteita

Myyjäisistä löydät muun muassa uuden Seminaarinmäen koululauluja -kirjan hintaan 35 euroa, yliopiston taideteoksia esittelevän Hyöky ja horisontti -teoksen hintaan 39 euroa sekä Seminaarinmäen Mieslaulajien 20-vuotiskokoelmalevyn, 25 euroa.

Kiitän koko henkilökuntaamme, opiskelijoitamme ja yhteistyökumppaneitamme erinomaisia tuloksia tuottaneesta vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä.

Koko tiedeyhteisömme on tehnyt erinomaista työtä uusimuotoisen yliopiston rakentamiseksi.

*Toivotan teille kaikille
Rauhaisaa joulua sekä innostunutta ja
menestyksekkästä vuotta
2010 uuden olomuodon
yliopistossa.*

*Aino Sallinen
rehtori*

ROHKEUS vie eteenpäin

Haluatko erottua?

Tee se monipuolisilla
painotuote-
ratkaisuillamme.

www.actaprint.fi

www.forssankp.fi